

مشارکت دانشگاه‌ها در پاسخگویی به نیازها و بهره‌برداری از مزیت‌های استانی

معاونت پژوهشی و فناوری
دفتر ارتباط با جامعه و صنعت

۱۴۰۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مشارکت دانشگاه‌ها در پاسخگویی به نیازها و بهره‌برداری از مزیت‌های استانی

تهیه و تنظیم: اکبر محمدی، امین رامش، مهدی جهانگیری

سال انتشار: ۱۴۰۰

شماره تماس: ۰۲۱-۸۲۲۳۳۵۵۱

نمابر: ۰۲۱-۸۸۵۷۵۶۶۲

وبسایت: industry.msrt.ir

ایمیل: industry@msrt.ir

آدرس: تهران، شهرک قدس، بلوار خوردین،
خیابان هرمزان، نبش خیابان پیروزان جنوبی

حمایت از تولید داخلی باید یک وظیفه شناخته بشود؛ همه خودشان را موظف بدانند از تولید داخلی حمایت بکنند.

اگر تولید با صرفه و امن باشد و سود مطمئن داشته باشد مردم خودشان به دنبال تولید می‌روند.

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری به همراه تمامی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی کشور با افتخار در خدمت صنعت، تولید و شکوفایی اقتصاد کشور است.

طی دهه های اخیر روند تحول و پیشرفت در ساختار و فعالیت دانشگاهها و مراکز علمی کشور بسیار قابل توجه بوده است. خوشبختانه در این مسیر دانشگاهها به تدریج علاوه بر وظیفه آموزش و تربیت نیروی متخصص، مباحث پژوهش و نوآوری را نیز توسعه داده اند. در حال حاضر نیز، با توجه به نیازها و مسائل کشور، ضروری است دانشگاهها به صورت گسترده تر در پاسخگویی به نیازهای کشور نقش ایفا نمایند. مسلماً این هدف مستلزم روشها و الگوهای جدید بوده و باید بتوان این هدف را به درستی معرفی و با روشهای تشویقی مناسب به اجرا گذاشت.

از مهمترین اهداف این طرح عبارتند از:

- همکاری و هم افزایی با نهادها و سازمانهای ذیربط در جهت حل مشکلات و بهبود فعالیتهای اقتصادی و صنعتی استان
- هدفمند نمودن فعالیتهای و برنامههای دانشگاهها مانند پایاننامههای تحصیلات تکمیلی، فرصتهای مطالعاتی اعضای هیئت علمی و کارآموزی دانشجویان
- شکلدهی هستههای پژوهشی و فناورانه مرتبط با مزیت استانی
- تجهیز و تکمیل امکانات موجود آزمایشگاهی در راستای مزیت استانی
- مشارکت در بهبود و توسعه وضعیت کسب و کار در استانها

در این راستا ۲۸ طرح از ۲۶ دانشگاه و مرکز آموزش عالی کشور براساس توانمندی هر منطقه توسط دانشگاهها تعریف و به عنوان محورهای اصلی فعالیت انتخاب گردیدند. در کتاب حاضر خلاصه ای از عملکرد دانشگاهها در راستای بهره برداری از مزیت های استانی تشریح شده است. امید است با اینگونه برنامهها مسیر همکاریهای اثربخش دانشگاهها هر روز گسترده تر گردد.

دکتر غلامحسین رحیمی

معاون پژوهش و فناوری

فهرست

صفحه	نام طرح	دانشگاه
۷	طرح جامع بهره‌برداری از پسماند صنایع مرتبط با محصولات کشاورزی	دانشگاه ارومیه
۹	بهره‌برداری بهینه از کمپوست خرما برای توسعه کشت‌های هیدروپونیک	دانشگاه خلیج فارس
۱۱	طرح جامع افزایش کمی و کیفی تولید پسته در دامغان	دانشگاه دامغان
۱۳	جهش تولید در دشت سیستان با استفاده از انرژی‌های نو و افزایش ارزش افزوده محصولات کشاورزی	دانشگاه زابل
۱۵	شناسایی و توسعه زنجیره ارزش صنایع تولید مس در استان آذربایجان شرقی	دانشگاه شهید مدنی آذربایجان
۱۷	شناسایی و تقویت زنجیره ارزشی صنایع و فعالیتهای مرتبط با تولید کفش	دانشگاه صنعتی سهند
۱۹	بهبود کیفیت محصولات باغی و صنایع فرآوری مرتبط در شهرستان شاهرود	دانشگاه صنعتی شاهرود
۲۱	افزایش بازده و بهبود کیفی مزارع برنج در استان مازندران	دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل
۲۳	استفاده از ضایعات شیلات و ضایعات نیشکر جهت افزایش بهره‌وری کشاورزی در استان خوزستان	دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان
۲۵	طرح جامع مقابله با آفات محصولات کشاورزی	دانشگاه کوثر بجنورد
۲۷	طرح جامع مقابله با آفات و بیماری‌های گیاهی در استان گلستان	دانشگاه گلستان
۲۹	طرح توسعه و تقویت زنجیره ارزش محصول کیوی در استان گیلان	دانشگاه گیلان
۳۱	شناسایی عوامل موثر بر زنجیره ارزش صنایع مرتبط با تولید عسل و تقویت آنها در استان اردبیل	دانشگاه محقق اردبیلی

صفحه	نام طرح	دانشگاه
۳۳	چالش‌ها و پتانسیل‌های کارآفرینی و نوآوری در صنایع شیلاتی استان هرمزگان	دانشگاه هرمزگان
۳۵	امکان‌سنجی بهره‌برداری و توسعه صنعت گیاهان دارویی به عنوان مهم‌ترین مزیت نسبی استان کهگیلویه و بویراحمد در راستای جهش تولید	دانشگاه یاسوج
۳۷	شناسایی عوامل موثر بر زنجیره ارزش گردشگری و تقویت آن‌ها در استان یزد	دانشگاه یزد
۳۹	توسعه کشت مناسب گیاهان دارویی و محصولات مرتبط در استان سیستان و بلوچستان	مجتمع آموزش عالی سراوان
۴۱	توسعه صنعت و تجاری‌سازی گیاهان دارویی	مجتمع آموزش عالی فاطمیه نهاوند
۴۳	شناسایی و توسعه زنجیره ارزشی فعالیت‌های مرتبط با انگور استان قزوین	مجتمع آموزش عالی فنی و مهندسی بوئین زهرا

مقدمه

مقدمه:

رشد و توسعه اقتصادی استان‌های کشور از مهمترین مباحث اقتصاد منطقه‌ای در دهه‌های اخیر محسوب می‌شود، بر این اساس بررسی رشد و توسعه مناطق به عنوان یکی از اهداف مهم دولت مورد توجه قرار گرفته است. با ارزیابی اقتصاد منطقه‌ای کشور مشخص می‌شود که برخی مناطق نسبت به مناطق دیگر عملکرد اقتصادی بهتری دارند و در مقایسه با میانگین کشور رشد اقتصادی بالاتری را دارا هستند. این رشد فزاینده ناشی از ساختار اقتصادی مناسب، وجود مزیت‌های نسبی در فعالیتهای مختلف و سیاستگذاری و برنامه‌ریزی منطقه‌ای صحیح است. بی توجهی به استعدادها، توانایی‌ها و مزیت‌های نسبی هر منطقه در زمینه فعالیتهای اقتصادی موجب می‌شود تا سرمایه‌گذاری‌ها متناسب با امکانات و ظرفیتهای بالقوه مناطق صورت نگیرد و به رغم اجرای برنامه‌های متعدد توسعه ملی و منطقه‌ای، همچنان روند توسعه نیافتگی مناطق ادامه یابد. بنابراین، در صورتیکه عوامل مؤثر بر رشد اقتصادی مناطق شناسایی شود و درک درستی از توانمندی‌ها و تنگناهای آن مناطق فراهم شود، می‌توان زمینه ارتقاء سطح سیاستگذاری‌های مرتبط با مناطق و اتخاذ تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری درست و مبتنی بر آگاهی را برای سیاستگذاران ملی و محلی فراهم کرد.

واقعیت‌ها نشان می‌دهد در مناطق مختلف کشور نابرابری‌های زیادی در زمینه تولید وجود دارد این پدیده به دلیل عدم شناخت امکانات و استعدادهای مناطق مختلف در زمینه توسعه اقتصادی به وجود آمده است. وجود ده‌ها هزار عضو هیأت علمی و نزدیک به یک میلیون دانشجوی تحصیلات تکمیلی، ظرفیتی بسیار مناسب برای بهبود این شرایط و رفع چالش‌های علمی و صنعتی کشور بوجود آورده است. بر این اساس دانشگاه‌ها می‌توانند نقش کلیدی در توسعه و پیشرفت استان‌ها و همچنین کمک به بهبود تولید به عهده بگیرند. این رسالت مستلزم شناخت همه جانبه از مزیت‌ها و امکانات استان و تدوین برنامه مناسب برای هر استان به اقتضای مزیت‌ها و شرایط خاص آن استان است. در طرح حاضر با تکیه بر مطالب اشاره شده سعی شده تا در سال ۱۳۹۹ برنامه‌های مشخصی در هر استان آغاز گردد. بر این اساس مهم‌ترین اهداف در طرح حاضر عبارتند از:

- استفاده مناسب از توان علمی دانشگاه‌ها و مراکز علمی در بهبود تولید و شرایط اقتصادی و اجتماعی کشور

- تمرکز دانشگاه ها و مراکز علمی بر توسعه مزیت های نسبی استان خود و استفاده بهینه از این توانمندی ها
- همکاری و هم افزایی با نهادها و سازمان های ذیربط در جهت حل مشکلات و بهبود فعالیت های اقتصادی و صنعتی
- هدفمند نمودن فعالیت ها و برنامه های موجود مانند پایان نامه های تحصیلات تکمیلی، فرصت های مطالعاتی اعضای

هیئت علمی و کارآموزی دانشجویان

- شکل دهی هسته های پژوهشی و فناورانه مرتبط با مزیت استانی
 - تجهیز و تکمیل امکانات موجود آزمایشگاهی در راستای مزیت استانی
 - مشارکت در بهبود وضعیت کسب و کار در استان های کشور
- برنامه ریزی و اجرای طرح مستلزم استفاده بهینه از امکانات سخت افزاری، نیروی متخصص و دیگر ابزارها بوده است. خوشبختانه در بسیاری از دانشگاه ها ظرفیت ها و روش های مختلفی در جهت اجرای طرح حاضر به کار گرفته شده است. از جمله فعالیت ها و اقدامات می توان به موارد ذیل اشاره کرد:

- بهره برداری از مطالعات انجام شده و برنامه های راهبردی تدوین شده در هر استان
- استفاده از گزارش های وضعیت کسب و کار و بازار اشتغال در هر استان
- تعریف مناسب فرصت های مطالعاتی اعضای هیئت علمی در جهت اهداف طرح
- هدفمند نمودن پایان نامه های موجود در حد امکان و تلاش برای استفاده بهینه از توان پژوهشی دانشجویان
- برنامه ریزی مناسب برای کارآموزی و کارورزی دانشجویان در جهت آسیب شناسی و کمک به توسعه مزیت مورد

نظر در سطح استان

- استفاده از ظرفیت موجود امریه های ارتباط با صنعت دانشگاه ها برای پیگیری موضوع
- هم راستا نمودن فعالیت های کارآفرینی و رویدادهای فناورانه استان با مزیت استانی انتخاب شده و تلاش جهت شکل دهی استارت آپ ها و هسته های پژوهشی مرتبط

- جلب همکاری نهادهای مرتبط در تعریف و اجرای اقدامات و رویدادهای تاثیرگذار مشترک در توسعه مزیت استانی
مورد نظر
- تعریف پروژههای مشخص پژوهشی براساس نیاز صنایع مرتبط و اجرای پروژهها
- مذاکره و پیگیری جلب همکاری و حمایت دستگاهها و ارگانهای مختلف مانند: وزارت کشور، ستاد اجرایی فرمان امام، بنیاد مستضعفان انقلاب اسلامی، بنیاد ملی نخبگان و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری.

گزارش طرح‌های مزیت استانی

دانشگاه ارومیه

دانشگاه ارومیه

طرح جامع بهره‌برداری از پسماند صنایع مرتبط با محصولات کشاورزی

اهمیت و ضرورت طرح

استان آذربایجان غربی یکی از قطب‌های مهم کشاورزی در کشور محسوب می‌شود. استان آذربایجان غربی با دارا بودن ۱۳۴ واحد صنایع تبدیلی میوه و با ظرفیت فرآوری بیش از ۴ میلیون تن محصولات کشاورزی در سال، رتبه دوم کشوری را از نظر صنایع تبدیلی محصولات باغی به خود اختصاص داده است. حجم بالای پسماند و تفاله میوه تولیدی در واحدهای صنایع تبدیلی و مدیریت دفع این میزان تفاله به جای مانده از فرآوری میوه‌ها یکی از چالش‌های واحدهای صنایع تبدیلی محسوب می‌شود. در تفاله برجای مانده از میوه‌ها، ترکیبات شیمیایی طبیعی و با ارزشی وجود دارد که بخش مهمی از این ترکیبات با ارزش، تولید داخلی ندارند و واردات آنها سالانه به خروج میزان قابل توجهی از ارز کشور منجر می‌شود. اجرای موفق طرح جامع مدیریت پسماند صنایع مرتبط با محصولات کشاورزی استان می‌تواند به افزایش بهره‌وری در صنعت کشاورزی استان کمک کند و با ایجاد صنایع جدید در زمینه فرآوری پسماند محصولات کشاورزی و تولید ترکیبات با ارزش افزوده در مقیاس صنعتی، علاوه بر کاهش خروج ارز به رونق اقتصاد و جهش تولید در استان منجر شود.

چالش‌های موجود

مهمترین چالش‌های پیش رو در اجرای این طرح به شرح زیر است:

۱. جلب مشارکت حداکثری دستگاه‌های اجرایی
۲. شناسایی و بهره‌گیری از منابع تأمین مالی
۳. افزایش مشارکت اعضای هیئت علمی و دانشجویان در اجرای طرح
۴. جلب اعتماد سرمایه‌گذاران

اقدامات انجام شده

۱. اطلاع رسانی و جلب مشارکت: به منظور معرفی طرح و تشریح برنامه‌ها بیش از ۳۰۰ نفر ساعت جلسه (حضور و مجازی) در بازه زمانی شهریور تا اسفند ۱۳۹۹ برگزار شده است.
۲. درخواست جذب حمایت مالی: در این زمینه با بنیاد مستضعفان، بنیاد نخبگان، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان و کارگروه اقتصادی، اشتغال و سرمایه‌گذاری استانداری مکاتبه شده است اما متأسفانه تاکنون بازخورد مثبتی دریافت نشده است.
۳. انجام مطالعات ارزیابی فنی و اقتصادی خط تولید ترکیبات شیمیایی از پسماند سیب و انگور (توسط تیمی متشکل از اعضای هیئت علمی و دانشجویان دکتری دانشکده‌های کشاورزی و اقتصاد دانشگاه ارومیه)

۴. تهیه مقدمات احداث آزمایشگاه استخراج پیشرفته (پیرو دریافت نامه شماره ۱۸۲۷۱۴ مورخه ۹۹/۸/۲۷ مبنی بر حمایت مدیرکل محترم دفتر حمایت و پشتیبانی امور پژوهش و فناوری وزارت عتف از آزمایشگاه‌های تخصصی مرتبط با طرح‌های مشارکت دانشگاه‌ها در توسعه مزیت استانی)
۵. فراخوان حمایت از طرح‌های توسعه فناوری در حوزه بهره‌برداری از پسماند صنایع تبدیلی و ضایعات محصولات کشاورزی
۶. جذب یک سرباز امریه در راستای طرح مزیت استانی
۷. برگزاری رویداد «بهره‌برداری از ضایعات محصولات کشاورزی و پسماند صنایع تبدیلی»
۸. برگزاری رویداد جذب سرمایه‌گذار در مرحله نهایی رویداد بهره‌برداری از ضایعات محصولات کشاورزی و پسماند صنایع تبدیلی

برنامه‌های آینده

- برنامه‌هایی که برای پیشبرد اهداف طرح جامع مدیریت پسماند صنایع مرتبط با محصولات کشاورزی در سال ۱۴۰۰ در نظر گرفته شده است به شرح زیر می‌باشد:
۱. تخصیص امتیازات پژوهشی ویژه و حمایت مالی از پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی در حوزه استخراج ترکیبات باارزش و مدیریت پسماند صنایع تبدیلی (پیش‌بینی حمایت از حداقل ۵ پایان‌نامه)
 ۲. همکاری با شرکت‌های صنایع تبدیلی استان در خصوص گذراندن فرصت مطالعاتی ارتباط با صنعت اعضای هیئت علمی در زمینه مدیریت و افزایش بهره‌وری پسماند صنایع تبدیلی (پیش‌بینی اعزام حداقل دو عضو هیئت علمی)
 ۳. پیگیری راه‌اندازی و تجهیز آزمایشگاه تحقیقاتی استخراج پیشرفته و خرید تجهیزات راهبردی برای این منظور (پیش‌بینی راه‌اندازی آزمایشگاه در آذرماه ۱۴۰۰)
 ۴. برگزاری تورهای بازدید اعضای هیئت علمی از واحدهای تولیدی و سایر نهادهای ذیربط با محوریت موضوع طرح مزیت استانی (پیش‌بینی حداقل ۵ بازدید)
 ۵. حمایت و پشتیبانی از هسته‌های فناور و شرکت‌های فعال در حوزه پسماند صنایع کشاورزی (پیش‌بینی استقرار حداقل ۴ هسته فناور و شرکت در مرکز رشد و نوآوری دانشگاه ارومیه با محوریت طرح مزیت استانی)
 ۶. تأسیس "مرکز نوآوری و فناوری صنایع تبدیلی" در دانشگاه ارومیه با همکاری پارک علم و فناوری، شرکت شهرک‌های صنعتی و سازمان صنعت، معدن و تجارت استان (پیش‌بینی راه‌اندازی مرکز تا فروردین ۱۴۰۱)

دانشگاه خلیج فارس

بهره برداری بهینه از کمپوست خرما برای توسعه کشت‌های هیدروپونیک

اهمیت و ضرورت طرح

خرما یکی از محصولات مهم کشور می‌باشد که براساس آمار وزارت جهاد کشاورزی در سال ۱۳۹۶ حدود ۲۴۴ هزار هکتار از اراضی کشور به این محصول اختصاص داده شده است. سالانه مقدار چشمگیری از ضایعات نخل خرما بدون استفاده بهینه از بین می‌رود و گاهی اوقات سوزاندن این ضایعات منجر به آتش سوزی های بزرگ در نخلستان ها شده است، از طرف دیگر، تمایل به استفاده از کوکوپیت و پرلیت در تولید نشاء گل و سبزی، گیاهان آپارتمانی و کشت های هیدروپونیک، در کشور بدلیل بازده بالاتر آنها، روز به روز در حال افزایش می‌باشد. با توجه به اینکه کوکوپیت از درخت نارگیل تهیه شده و سالانه مقدار زیادی ارز به منظور واردات آن از کشور خارج می‌گردد، طرح استفاده از دیت پیت و کمپوست نخل به عنوان جایگزینی کوکوپیت یک ایده نو می باشد که عملی شدن این ایده می‌تواند گامی بلند در راستای تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی باشد. استان بوشهر با دارا بودن شش میلیون اصله نخل یکی از مهمترین استان های تولید کننده خرما در کشور می باشد، از این تعداد نخل، سالانه حجم زیادی ضایعات تولید می گردد که عمدتاً جمع آوری و سوزانده می شود که با فرآوری آن می توان محیط کشت مناسبی برای تولید نشاء و کشت های بدون خاک تهیه نمود.

چالش‌های موجود

برای تهیه کمپوست خرما نیاز به دستکاهای سر شاخه خرد کن، ضد عفونی محیط کشت و بسته بندی است که نیاز به یک سرمایه گذاری اولیه است از طرف دیگر در چند سال اخیر جهت تولید محیط کشت از این ضایعات، فعالیت هایی توسط افراد مختلف در سطح استان صورت گرفته است ولی چون فرآیند فرآوری صحیحی بر روی آنها صورت نمی گرفته است. گیاه پرورش داده شده در آنها رشد خوبی نداشته و مورد استقبال تولید کنندگان نشاء سبزی و گل در استان قرار ننگرفته است و سبب تبلیغ بدی برای تولید این محصول شده است. ضایعات درخت خرما، هنگامیکه بصورت خام و غیر فرآوری شده بعنوان محیط کشت مورد استفاده قرار می گیرد، دارای یک سری مواد بازدارنده رشد می باشد که از رشد گیاه ممانعت بعمل می آورد برای از بین بردن این ترکیبات در قالب پروژ ه های و پایان نامه های دانشجویی توانسته ایم این مشکلات را بر طرف نماییم،

اقدامات انجام شده

خرید دو دستگاه سر شاخه خرد کن، جمع آوری، خرد کردن و فرآوری ۵ تن ضایعات خرما که آماده عرضه به بازار می باشد. جهت معرفی و شناساندن محصول به تولید کنندگان نشاء و گلخانه داران نمونه هایی از محصول تولید شده بطور رایگان در اختیار آنها قرار داده شد که پس از انجام کشت در آنها خوشبختانه از آن رضایت داشتند از طرف دیگر از طریق شرکت در مصاحبه و برنامه تلویزیون استانی جهت شناساندن محصول به کشاورزان اقدامات مفیدی صورت گرفته است.

برنامه های آینده

- تهیه و خرید دستگاه های ضد عفونی کننده و بسته بندی محیط کشت
- افزایش میزان تولید
- ضد عفونی و بسته بندی مناسب محصول تولید شده
- ثبت شرکت تولید کمپوست خرما
- ارتباط با شرکت های خارجی جهت صادرات محصول

دانشگاه دامغان

طرح جامع افزایش کمی و کیفی تولید پسته در دامغان

اهمیت و ضرورت طرح

بیش از ۳۸ هزار تن پسته در استان سمنان تولید می‌شود که از این میزان حدود ۳۰ هزار تن آن از تولیدات باغداران شهرستان دامغان است، ۱۶ هزار هکتار از باغات استان سمنان زیر کشت پسته قرار دارد، که بیش از ۷۰ درصد از باغات پسته زیر کشت استان در دامغان وجود دارد. دامغان به عنوان قطب تولید پسته استان و یکی از قطب‌های تولید این محصول با ارزش در کشور به شمار می‌آید. با توجه به این موضوع که یکی از مهمترین راهکارهای ایجاد اشتغال پایدار توجه به مزیت‌های منطقه ای می‌باشد، دانشگاه دامغان تمرکز خود را معطوف به استفاده از پسته به عنوان مزیت ارزشمند و پر پتانسیل شهرستان کرده است.

چالش‌های موجود

- مسایل و مشکلات مربوط به کمبود آب و خشک سالی در شهرستان
- خام فروشی و کمبود واحدهای فرآوری و بسته بندی در سطح شهرستان
- هزینه ی بالا و کمبود کود و سم مورد نیاز جهت تقویت درخت های پسته
- تولید مقادیر بسیار زیاد ضایعات و عدم وجود امکانات و تکنولوژی فرآوری
- کاهش سهم ایران از بازارهای جهانی پسته
- عدم استفاده از تکنولوژی روز جهت کاشت، داشت و برداشت پسته در باغات شهرستان
- عدم وجود رشته های مرتبط با کشاورزی و تخصصی پسته در دانشگاه دامغان
- نیاز به پژوهشگاه تخصصی پسته و هیات علمی متخصص در این زمینه

- بهره‌وری پایین باغات پسته نسبت به رقبای جهانی

اقدامات انجام شده

- پیگیری و مکاتبه با استانداری جهت حمایت از طرح " بررسی آسیب شناسی زنجیره ی محصول پسته ی استان سمنان "
- پیگیری و مکاتبه با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری جهت دریافت حمایت به منظور تاسیس و تجهیز مرکز نوآوری پسته دانشگاه دامغان
- قرارداد با شرکت نویدنو قومس جهت تولید کود اوره فرم آلدئید
- قرارداد با شرکت مایان شیمی جهت تولید کربن فعال از ضایعات پوست پسته
- برگزاری جلسه هم اندیشی با کشاورزان و فعالین صنعتی پسته ی شهرستان دامغان

برنامه‌های آینده

- انجام پیگیری های لازم از معاونت علمی ریاست جمهوری، استانداری و پارک علم و فناوری استان جهت دریافت حمایت برای تاسیس مرکز نوآوری پسته دانشگاه دامغان
- حمایت از هسته ها، واحدها و شرکت های دانش بنیان جهت استفاده از تکنولوژی روز در فرآیند کاشت، داشت و برداشت پسته
- همکاری با فعالین پسته شهرستان جهت برگزاری جشنواره، استارت آپ، وبینار و همایش
- انجام پایان نامه های تحصیلات تکمیلی در زمینه ی بهبود بهره وری و فرآوری پسته
- استخراج فیتوسترول از پسته دامغان و بررسی اثرهای حفاظتی آن بر رده سلولی پوست انسانی
- ایجاد شبکه توزیع و فروش پسته با استفاده از ظرفیت دانشجویان غیر بومی دانشگاه
- پیگیری جهت اخذ مجوز پژوهشگاه پسته و عضو هیئت علمی پژوهشی مرتبط
- پیگیری جهت جذب سرمایه گذار به منظور تولید سوسپانسیون گوگرد و طراحی و توسعه استفاده از فناوری پهباد جهت سم پاشی باغات پسته

دانشگاه زابل

جهش تولید در دشت سیستان با استفاده از انرژی های نو و افزایش ارزش افزوده محصولات کشاورزی

اهمیت و ضرورت طرح

اقتصاد خانوار در منطقه سیستان مبتنی بر کشاورزی و دامپروری است، از این رو، کمبود آب مهمترین عامل محدودکننده توسعه اقتصادی این منطقه می باشد که باعث ایجاد تغییرات اقلیمی و جمعیتی در دشت سیستان شده است. مقدار سطح زیرکشت و فعالیت کشاورزان این منطقه وابسته به میزان آب ورودی از کشور همسایه (افغانستان) است. افزون بر جریان آب رودخانه هیرمند، مخازن چاه نیمه از دیگر منابع تأمین کننده آب سطحی در منطقه سیستان هستند که وجود و مقدار ذخیر آب آنها بطور کامل وابسته به جریان آب سطحی رودخانه هیرمند است. از طرفی، مطابق با گزارش سالانه سال ۱۳۹۵ شرکت آب منطقه ای سیستان و بلوچستان، دشت سیستان فاقد منابع آب زیرزمینی قابل توجه می باشد و این میزان محدود منابع آب زیرزمینی نیز کیفیت پایینی دارند و جهت استفاده در بخش کشاورزی مناسب نیستند. با توجه به منابع محدود آبی و از طرفی وزش بادهای طولانی مدت و شدت تابش بالای خورشید در منطقه سیستان استفاده از سازه های مختلف گلخانه ها و توسعه کشت های گلخانه ای حائز اهمیت است. این طرح با هدف ارزیابی عملکرد سازه های مختلف گلخانه ای از نظر مصرف انرژی و بهره وری از انرژی و تاثیر آنها بر عملکرد اقتصادی و تولید تجاری محصولات مختلف گلخانه ای با هدف تعیین کشت های بهینه و همچنین تولید متناسب با نیازمندی های استان در زمینه محصولات مختلف باغبانی انجام خواهد خواهد شد.

چالش های موجود

- ۱- محدودیت منابع مالی برای اجرای چند نوع مختلف از سازه های گلخانه ای پایلوت
- ۲- شوری آب آبیاری و خاک بستر کشت و نوسانات دمایی بالا
- ۳- مشکلات تهیه و تامین تجهیزات و خدمات عمده به دلیل مسافت زیاد و فاصله تا مرکز کشور

اقدامات انجام شده

- ۱- برگزاری نشست مشترک با معاون و مسئولین بودجه استانداری سیستان و بلوچستان برای دریافت اعتبار و کمک هزینه از محل ۰.۱٪ اعتبار پژوهشی نهادهای مختلف استان.

- ۲- احداث چند سالن مختلف گلخانه از انواع گلخانه‌های تونلی، هلندی.
- ۳- تهیه طرح و انجام مطالعات اولیه احداث یک سالن گلخانه زیرزمینی برای اولین بار در کشور.
- ۴- رایزنی و تفاهم با معاونت بهبود و تولیدات گیاهی سازمان جهاد کشاورزی استان سیستان و بلوچستان برای تامین نهاده‌های گیاهی.
- ۵- برگزاری دو وبینار علمی "مزیت‌های استانی سیستان و بلوچستان برای تولیدات باغبانی" و "توسعه کشت‌های گلخانه‌ای راهبردی برای جهش تولید و تولید پایدار در منطقه سیستان" با مشارکت سخنرانانی از وزارت جهاد کشاورزی و سازمان جهاد کشاورزی استان سیستان و بلوچستان.
- ۶- مشارکت در برگزاری وبینار تخصصی "کارآفرینی و اشتغال دانش بنیان در بخش کشاورزی" توسط عضو هیات علمی دانشگاه تربیت مدرس.
- ۷- تولید نیمه صنعتی نشاء برخی از گیاهان سبزی صیفی و زینتی (گوجه، بادمجان، فلفل، داوودی، اطلسی، همیشه بهار، ختمی، رعنا زیبا) و تکثیر قلمه‌های انگور

برنامه‌های آینده

- تکمیل مراحل ساخت و احداث سازه گلخانه هلندی.
- آغاز و تکمیل سازه گلخانه زیر زمینی به عنوان اولین پایلوت این نوع گلخانه‌ها در کشور.
- مقایسه روش‌های مختلف گرمایش و سرمایش و بهره‌وری انرژی در سیستم‌های مختلف گلخانه‌ای
- انجام کشت‌های هیدروپونیک.
- تکثیر گونه‌های مختلف سازگار به شرایط اقلیمی سیستان.
- بررسی و ارزیابی عملکرد گونه‌های میوه گرمسیری در شرایط گلخانه
- بررسی و ارزیابی عملکرد گونه‌های سبزی، صیفی و زینتی در روش‌های مختلف تولید گلخانه‌ای.

شناسایی و توسعه زنجیره ارزش صنایع تولید مس در استان آذربایجان

اهمیت و ضرورت طرح

استان آذربایجان شرقی به عنوان یکی از دو قطب فلز مس در کشور شناخته می شود. مهمترین معدن مس در استان معدن مس سونگون بوده و البته معادن متعدد فعال و غیرفعال دیگری در سطح استان وجود دارند.

در زنجیره تولید مس، عملیات متعددی وجود دارد مانند اکتشاف معدن، استخراج معدن، تغلیظ ماده معدنی، ذوب کنسانتره، لیچینگ، تولید کاند از مس آندی، تولید کاند از محلول حاصل از لیچینگ، ذوب و شمش ریزی کاند، تولید مس فوق خالص، بازیابی عناصر همراه مانند مولیبدن، رنیوم، سلنیوم، طلا و نقره، شکل دهی و نورد محصولات تخت مانند ورق و فویل، شکل دهی و نورد لوله و میلگرد، تولید مفتول و سیم، بازیافت مس ضایعاتی، تولید ترکیبات مس مانند نمک ها و اکسیدها، تولید رنگدانه ها و مواد با فناوری پیشرفته. علاوه بر اینها مراکزی برای ارائه خدمات فنی و مهندسی و پشتیبانی و مشاوره در زمینه هایی چون محیط زیست، مدیریت کسب و کار و مقوله های اقتصادی می توانند فعالیت نمایند.

برای هر کدام از واحدهای اقتصادی فوق، ظرفیت مشخصی به عنوان حداقل ظرفیت مقرون به صرفه قابل تعریف است. برخی از فعالیت ها ممکن است فقط در ظرفیت بسیار بالا و با سرمایه گذاری کلان مقرون به صرفه باشند که نیاز به نقش آفرینی شرکتهای مادر و دولتی خواهد داشت. اما برخی دیگر در ظرفیت های متوسط و کوچک نیز می توانند مقرون به صرفه باشد که نیاز به بررسی و استفاده از تجارب کشورهای دیگر در این مورد وجود دارد.

تجربه سالهای گذشته نشان داده است که توقع از بخش دولتی و نیمه دولتی برای ایجاد زنجیره کامل مس در استان آذربایجان شرقی تنها منجر به تولید کنسانتره مس گشته و کام مردم منطقه را چندان شیرین نساخته است در حالیکه با در اختیار قرار دادن محدود کنسانتره مس برای بخش های خصوصی متوسط و کوچک و خرید تضمینی مس و محصولات تمام شده در قالب تهاتر و یا طرح های مشابه ده ها واحد صنعتی مس می توانست فعال باشد.

در این طرح پس از مطالعه وضعیت تولید مس و محصولات پایه مس در ایران و چند کشور شاخص، هر کدام از فعالیت های مرتبط با فلز مس به طور جداگانه بررسی شده و از نظر فنی و اقتصادی و شرایط منطقه ای و بومی امکانپذیری راه اندازی کوچکترین واحد سودآور در آن فعالیت بررسی خواهد شد. اجرا در ابعاد آزمایشگاهی و در صورت امکان به صورت نیمه صنعتی گام های موثری برای تشویق ورود بخش های خصوصی در این زمینه خواهد بود.

چالش‌های موجود

با توجه به اینکه متولی اصلی امور معادن استان، استانداری می‌باشد، لذا لازم است که مجموعه استانداری، دانشگاه را به عنوان پیشران این مزیت استانی به رسمیت شناخته و همکاری لازم را داشته باشد. بر این اساس انتظار می‌رود به دو صورت بین دانشگاه و استانداری همکاری صورت گیرد: حمایت حقوقی و حمایت مادی

در صورتیکه حمایت حقوقی از دانشگاه صورت گیرد، دانشگاه می‌تواند نتایج طرح مزیت استانی "شناسایی و توسعه زنجیره ارزش صنایع تولید مس" را در شکل‌های مختلف با شرکت‌ها و سازمان‌ها مربوطه مطرح نموده و در خصوص عملیاتی نمودن آن حرکت نمایند. همچنین با حمایت حقوقی از دانشگاه توسط استانداری، می‌توان با محوریت دانشگاه، صنایع و شرکت‌های مرتبط را به همدیگر متصل نموده و به هم افزایی مناسبی در خصوص این مزیت استانی نائل شد. همچنین استانداری می‌تواند از دانشگاه مشاوره‌های لازم را جهت پیشبرد اهداف اخذ نماید تا دستاوردهای طرح عملیاتی شود. همچنین لازم است حمایت مالی از دانشگاه جهت برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌ها، تاسیس آزمایشگاه مرجع، تشکیل دبیرخانه و ... صورت گیرد تا بتوان از این مزیت استانی نهایت استفاده را بعمل آورد.

اقدامات انجام شده

- تصویب ۲ مورد پایان‌نامه نیاز محور در مقطع کارشناسی ارشد با مجتمع مس آذربایجان
- ارسال ۷ مورد پروپوزال به مجتمع مس آذربایجان که ۲ مورد آن در مرحله نهایی برای عقد قرارداد می‌باشد
- برگزاری جلسات ماهانه با مجتمع مس آذربایجان و بررسی چالش‌ها آنها
- اطلاع‌رسانی بیش از ۵۰ مورد نیاز فناورانه صنعت مس استان به دانشکده‌ها
- مکاتبه و برگزاری جلسه مشترک با استانداری و سازمان برنامه و بودجه استان در خصوص طرح مزیت استانی
- تصویب شیوه‌نامه‌های حمایتی در دانشگاه برای پایان‌نامه‌های نیاز محور و مزیت دار استانی (۱- تخصیص گرنت معادل با مبلغ حمایتی دریافتی از خارج از دانشگاه برای پایان‌نامه‌ها/رساله‌های تحصیلات تکمیلی برای استاد راهنمای مربوطه تا سقف ۱۰۰ درصد مبلغ حمایت مالی پایه دانشگاه از پایان‌نامه‌ها/رساله‌های دانشجویان تحصیلات تکمیلی ۲- اعمال ضریب ۱/۵ در امتیاز گرنت برای پایان‌نامه‌ها و رساله‌های تحصیلات تکمیلی تقاضامحور که در جهت حل مشکلات منطقه و کشور تعریف و اجرا می‌شوند)

برنامه‌های آینده

- برگزاری سمپوزیوم مشترک صنعتگران و دانشگاهیان با موضوع چشم‌انداز صنعت مس، چالش‌ها و فرصت‌ها.
- برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی به واحدهای کوچک جهت راه‌اندازی کارگاه‌های مربوط به صنایع پایین دستی مس
- تاسیس آزمایشگاه‌های استاندارد در سطح استان به منظور ارائه خدمات علمی و تخصصی به صنعتگران
- ایجاد نمایشگاه‌ها و پایانه‌های فروش و صادرات صنایع پایین دستی مس
- تشکیل کمیته استانی برای ساماندهی و حمایت از صادرات محصولات دانش‌بنیان بر پایه مس
- ایجاد شتاب‌دهنده‌های اختصاصی در صنعت مس برای حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و واحدهای فناور

شناسایی و تقویت زنجیره ارزشی صنایع و فعالیتهای مرتبط با تولید کفش

اهمیت و ضرورت طرح

در طراحی یک کفش مناسب توجه به تنوع نژاد افراد مختلف در اندازه و فرم پا (سایزبندی کفش) نقش اصلی را بازی میکند که در عمل باعث توقف کارگاههای تولیدی کفش شده است.

علی‌رغم اینکه کفش تبریز طی سالیان طولانی همیشه مورد توجه بوده است ولی متأسفانه مطالعه دقیقی در خصوص عوامل تاثیرگذار در طراحی و ساخت کفش مناسب پای ایرانی تاکنون صورت نگرفته است، لذا این موضوع مورد توجه این تحقیق قرار گرفته است. بررسی‌هایی که بر روی شکل پای کشورهای مختلف صورت گرفته‌است، انواعی از شکل پا گزارش شده‌است ولی، اطلاعات کافی در مورد الگوی پای اقوام مختلف ایرانی وجود ندارد.

چالش‌های موجود

جهت داده‌برداری وسیع از اقوام مختلف ایرانی (کرد، ترک، فارس، بلوچ، لر، گیلک، ترکمن، عرب) در تمامی گروه‌های سنی در قسمت‌های متفاوت کشور، نیاز به طراحی و ساخت دستگاههای ویژه و داده‌برداری از کل سطح کشور توسط تیم تحقیقاتی مورد نظر است؛ که این امر، حمایت مالی ویژه و مذاکرات با بخش‌های مختلف جهت هماهنگی‌های لازم به منظور داده‌برداری از اقشار مختلف نظامی، ورزشی، صنعتی، درمانی، علمی، آموزشی و ... را می‌طلبد.

از این رو، پویش ملی وزارت کشور و سایر وزارتخانه‌های علوم و تحقیقات، بهداشت، صنعت معدن تجارت، آموزش و پرورش، ورزش جوانان، دفاع و ... را می‌طلبد تا شرایط لازم برای داده‌برداری فراهم شود؛ چراکه داده‌برداری وسیع از جامعه‌ی آماری گسترده و اقشار، اقوام و گروه سنی مختلف می‌تواند اطلاعات جامع و دقیق از ابعاد پای ایرانی فراهم نماید؛ بدین ترتیب، ابعاد پای اندازه‌گیری شده در جهت طراحی و تولید کفش ایده‌آل برای اقشار و اقوام مختلف کشور موثر خواهد بود.

اقدامات انجام شده

- تاسیس مرکز تحقیقات استخراج آنتروپومتری پای ایرانی مشتمل بر سه هسته پژوهشی، بر اساس شناسایی نیاز بخش صنعت کفش برای ساماندهی ابعاد و سایز پای ایرانی
- برقراری همکاری و ارتباط تناتنگ با شرکت شهرک‌های صنعتی استان در رابطه با طرح مزیت استانی
- برقراری همکاری و ارتباط تناتنگ با اتحادیه کفش و تحلیل نیازها و مشکلات مرتبط با طرح مزیت استانی
- حمایت مالی شرکت شهرک‌های صنعتی استان در تامین برخی از دستگاه‌های استخراج آنتروپومتری
- تعریف پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی در راستای مزیت استانی (یک دانشجوی دکتری در قالب تز دکتری و سه دانشجوی کارشناسی ارشد در قالب تز کارشناسی ارشد)
- انجام مرحله‌ی اول، داده‌برداری از دانشجویان دانشگاه صنعتی سهند به منظور رفع ایرادات تکنیکی دستگاه‌ها و تعامل - مرکز تحقیقات با شرکت سازنده‌ی داخلی دستگاه‌ها در راستای اصلاح ایرادات تکنیکی دستگاه‌ها و افزودن امکانات نرم‌افزاری ویژه
- طراحی و ساخت فیکسچرهای لازم برای اندازه‌گیری ارتفاع قسمت‌های مختلف پا در مرکز
- انجام مرحله‌ی دوم، داده‌برداری در فاز میدانی از پای کارمندان شرکت شهرک‌های صنعتی استان این مرحله ایرادات تاکتیکی آشکار کرد. از جمله‌ی ایرادات تاکتیکی می‌توان به شرایط نامناسب فضای کاری برای داده‌برداری دستی که منجر به مشکلات اسکلتی-عضلانی تکنیسین می‌شود، اشاره نمود و تمهیدات لازم اندیشیده شد)
- جلب همکاری دوباره شرکت شهرک‌های صنعتی برای امسال و حمایت مالی برای تامین ادوات جدید برای سه ایستگاه داده برداری
- برگزاری جلسات متعدد با حضور ریاست دانشگاه، معاون پژوهشی و مسئول ارتباط با صنعت دانشگاه و عزم دانشگاه در مورد انجام این مأموریت
- مکاتبه ریاست محترم دانشگاه با استاندار آذربایجان شرقی در مورد طرح
- برگزاری جلسه حضور با استاندار آذربایجان شرقی با ریاست دانشگاه، معاون پژوهشی، مجری طرح و رییس دانشکده مهندسی پزشکی در زمینه طرح و استقبال ویژه استاندار از انجام این طرح در استان با این بیان که: "در زمانه‌ای که همه از کمبود بودجه ناله میکنند شما با انجام کارهای اولیه، برنامه توسعه‌ی ای برای استان دارید با تمام توان حمایت میکنیم"
- دستور ویژه جناب استاندار به معاون برنامه ریزی و بودجه استانداری برای همکاری و حمایت از طرح
- برگزاری وبینار با مشارکت مسئولین استان

برنامه‌های آینده

- اجرا و پیاده سازی طرح مزیت استانی در مقیاس استانی (انجام داده برداری برای قوم آذری)
- توسعه طرح برای تمامی استانهای کشور (انجام داده برداری برای اقوام فارس، کرد، لر، عرب...)
- انجام طرح در مقیاس فرا منطقه ای (کشورها و بازارهای هدف صنعت کفش)
- تکمیل وسایل لازم برای سه ایستگاه داده برداری
- توسعه وسایل و امکانات برای ۶ ایستگاه داده برداری
- آموزش دانشجویان و افراد متخصص برای داده برداری

دانشگاه صنعتی شاهرود

بهبود کیفیت محصولات باغی و صنایع فرآوری مرتبط در شهرستان شاهرود

اهمیت و ضرورت طرح

شهرستان شاهرود قطب کشاورزی استان سمنان و جزو شهرستان های برتر در حوزه تولید محصولات زراعی و باغی کشور است. در سال ۱۳۹۸ به عنوان مثال، جمع کل باغات مثمر حدود ۲۰۰ هزار تن بوده است. از این مقدار، حدود ۱۰۵ هزار تن مربوط به تولید انگور، ۱۷ هزار تن مربوط به تولید زردآلو و ۳۸ هزار تن مربوط به تولید سیب می باشد. این سطح از تولید با وجود پدیده سرمازدگی بسیار قابل توجه است. بنابراین انجام هر گونه پژوهش کاربردی روی بهبود کیفیت و همچنین ارتقاء صنایع فرآوری مرتبط، حتی با درصد های اثرگذاری پایین، می تواند تاثیر بسزایی در افزایش کمی و کیفی این محصولات و همچنین افزایش اشتغالزایی در سطح شهرستان شاهرود و همچنین میامی بینجامد.

چالش های موجود

چالش های موجود که می تواند طی این طرح به آن پرداخت و نتایج ارزشمند و کاربردی کسب نمود شامل موارد ذیل می گردد:

- ۱- بررسی، مطالعه و ارائه راهکارهای مناسب و کاربردی جهت مبارزه با سرمازدگی باغات و محصولات کشاورزی
- ۲- بهبود کمی و کیفی فرآیند کاشت و برداشت انگور
- ۳- ارائه راهکارهای مناسب جهت شتاب بخشیدن به صنایع فرآوری محصولات باغی در سطح شهرستان شاهرود
- ۴- مهارت افزایی و ترویج فرصت های کسب و کار در حوزه تولید و صنایع فرآوری محصولات باغی

اقدامات انجام شده

در راستای طرح مزیت استانی در شهر شاهرود، به طور خلاصه اقدامات زیر به انجام رسیده اند:

- ۱- برگزاری جلسه با آقای دکتر رضا احسانی از دانشگاه کالیفرنیا جهت دریافت تجارب ایالات متحده آمریکا در رشد و توسعه بازاریابی تولید محصولات باغی و صنایع فرآوری مرتبط
- ۲- مشاوره با متخصصین و صاحب نظران این عرصه جهت طراحی یک مسیر بهینه برای طرح مزیت استانی. این متخصصین شامل سه استاد صاحب نظر در حوزه باغبانی، دو استاد صاحب نظر در حوزه زراعت و یک صنعتگر در حوزه تولید ماشین های بسته بندی می باشند.
- ۳- ایجاد تیم کاری و برگزاری جلسات متعدد با ایشان جهت برنامه ریزی گام های مناسب در راستای طرح مزیت استانی
- ۴- نامه نگاری با سازمان جهاد کشاورزی استان و شهرستان شاهرود و دریافت آمار کامل تولیدات باغی شهرستان های شاهرود و میامی و همچنین کلیه طرح های انجام شده تا کنون که می تواند در بررسی سابقه طرح موثر باشد.
- ۵- بررسی ایده های ارائه شده و انتخاب سه طرح جهت اجرا، پیرو فراخوان انجام شده بین متخصصین امر در دانشکده کشاورزی دانشگاه صنعتی شاهرود.

برنامه های آینده

- ۱- طراحی وبسایت طرح مزیت استانی شاهرود تحت دامنه دانشگاه صنعتی شاهرود که فعلا دامنه آن به آدرس زیر از دانشگاه درخواست شده است: fruits.shahroodut.ac.ir
- این وبسایت پایگاه اصلی کلیه ایده ها، طرح ها، مسابقات، اطلاع رسانی رویدادها، پایگاه اطلاعات علمی و کاربردی طرح مزیت استانی خواهد بود. کلیه گردهمایی ها و کنفرانس ها و جلسات سطح استان و شهرستان و ثبت نام در رویدادهای مرتبط نیز از طریق همین وبسایت خواهد بود. این وب سایت مرجع اصلی طرح مزیت استانی شاهرود خواهد شد.
- ۲- برگزاری وبینار "راهکاری بهبود کیفیت محصولات باغی با محوریت تولیدات شاهرود"
- ۳- حمایت از ایده های تحقیقاتی و ترویجی کاملا مرتبط با طرح مزیت استانی به ویژه در حوزه سرمایه گذاری

دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل

دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل

افزایش بازده و بهبود کیفی مزارع برنج در استان مازندران

اهمیت و ضرورت طرح

پایش مداوم و دقیق محصولات کشاورزی نقش موثری در بهبود مدیریت کشاورزی داشته و موجب افزایش بهره‌وری می‌شود. به عنوان مثال، تخمین سطح زیرکشت محصولات کشاورزی یکی از داده‌های مهم برای مدیریت موثر کشاورزی محسوب می‌شود. برنج به عنوان یکی از غلات استراتژیک و منبع اصلی درآمد کشاورزی شمال ایران نقش مهمی در چرخه غذایی کشور و اقتصاد منطقه دارد. با توجه به اهمیت تصمیم‌گیری درباره زمان کاشت، داشت و برداشت، اطلاع از شرایط آب و هوا، مکان و میزان مزارع برنج تاثیر مستقیم بر کمیت و کیفیت محصولات کشاورزی دارد. روش‌های سنتی جمع‌آوری اطلاعات مربوط به مراحل کشت برنج و زمان‌های کاشت، داشت و برداشت مبتنی بر پایش زمینی و محلی مزارع است. این روش‌ها بسیار زمانبر و کند هستند و امکان دسترسی به اطلاعات موردنیاز در زمان لازم وجود ندارد. با وجود فناوری‌های نوین مانند تلفن‌های هوشمند و دسترسی به اینترنت برای انتقال داده‌ها، تصاویر ماهواره‌ای سنجش از دور با دوره‌های تصویربرداری به صورت هفتگی و به همراه تصاویر پهپاد با قدرت تفکیک بالا و تصاویر روزانه ماهواره‌ای هواشناسی امکان پایش دقیق اراضی زیر کشت محصولات در زمان کوتاهی میسر است. هدف از این طرح، ارائه راهکارهای بهینه تلفیق داده‌ها از منابع مختلف به منظور پایش دقیق و سریع مزارع برنج و پیاده‌سازی آنها در مزارع برنج استان است.

چالش‌های موجود

- عدم آشنایی مدیران استان با طرح به ویژه فرآیند اعلام فراخوان و انتخاب طرح‌ها
- عدم حمایت از طرح به دلیل قرار نگرفتن طرح در فهرست طرح‌های پژوهشی اولویت دار استان
- عدم تمایل جهاد کشاورزی استان به حمایت از طرح به دلیل نبود ردیف بودجه مشخص با وجود تایید ضرورت اجرای طرح توسط جهاد کشاورزی استان
- عدم مشخص بودن میزان استقبال کشاورزان به دلیل حاکم بودن روش‌های سنتی در کشاورزی
- عدم آشنایی کشاورزان با فناوری‌های نوین در کشاورزی

اقدامات انجام شده

- برگزاری نشست تخصصی با مدیران و کارشناسان استانداری مازندران
- پیگیری حمایت از طرح توسط جهاد کشاورزی استان (معاونت پژوهش جهاد)
- برگزاری نشست تخصصی با مرکز ترویج و توسعه تکنولوژی هراز برای معرفی طرح
- انعقاد تفاهم نامه همکاری با مرکز ترویج و توسعه تکنولوژی هراز برای مشارکت و همکاری بیشتر
- برگزاری جلسات تخصصی و برنامه ریزی انجام طرح در مقیاس آزمایشگاهی (پایلوت) و منطقه ای (استان)
- هماهنگی با کشاورزان پیشرو برای آشنایی با مشکلات و چالش های آنها برای افزایش کارایی طرح
- برگزاری نشست تخصصی با نماینده مجلس جهت معرفی و دریافت حمایت های مادی و معنوی
- درخواست جذب سرمایه گذاری از بنیاد ملی نخبگان، معاونت علمی ریاست جمهوری و بخش خصوصی
- انجام پروژه پایش ماهواره ای، پهپادی و زمینی برای مزرعه پایلوت
- طراحی و راه اندازی سایت ایران کشت www.iran-kesht.ir برای ارائه خدمات پایش توسط مجری طرح
- طراحی و توسعه اپلیکیشن (smart farm قابل دانلود از سایت ایران کشت) توسط مجری طرح
- تهیه گزارش تلویزیونی از طرح برای آشنایی جامعه با طرح (سیمای استان مازندران)
- تصویب یک پایان نامه کارشناسی ارشد و یک رساله دکتری در راستای طرح

برنامه های آینده

- برگزاری وبینار تخصصی برای آشنایی اعضای هیات علمی با طرح و مشارکت سایر رشته های تخصصی
- برگزاری رویداد استارت آپی و مسابقات برای استقبال از ایده های مرتبط با طرح و تشکیل هسته های فناور
- اطلاع رسانی طرح و معرفی مزایای در بستر فضای مجازی
- جمع آوری داده های پایش در سال زارعی آتی (فروردین ۱۴۰۰) برای تهیه الگوی کشت
- ایجاد پایگاه داده برای داده های کشاورزی حاصل
- ارائه مشاوره به کشاورزان با پایه اطلاعات دقیق پایشی

دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی خوزستان

استفاده از ضایعات شیلات و ضایعات نیشکر جهت افزایش بهره‌وری کشاورزی در استان خوزستان

اهمیت و ضرورت طرح

استان خوزستان با دارا بودن مجموعه عوامل بستر ساز تولید و صید آبزیان از جمله آب، زمین و دمای مناسب و مجاورت با خلیج فارس جزء مستعدترین مناطق بالقوه کشور به منظور پرورش آبزیان و همچنین صید از دریا می‌باشد. شیلات یکی از فعالیت‌های مهم اقتصادی ۱۵ گانه با ارزش افزوده بالا در استان خوزستان می‌باشد و ۱۱/۹۲ درصد از بخش شیلات کشور مربوط به استان خوزستان می‌باشد. با وجود رونق صنعت شیلات در استان خوزستان و دسترسی به ضایعات آن برای مصارف دامپروری در زمینه استفاده از ضایعات شیلات به عنوان ماده آلی و کود در بخش کشاورزی در استان خوزستان گزارشی منتشر نگردیده است. هم‌چنین استان خوزستان با دارا بودن هفت واحد کشت و صنعت نیشکر، تنها مرکز تولید تجاری شکر در ایران است که حدود ۴۰ درصد شکر کشور را تولید می‌کنند. مصرف ضایعات واحدی هفت گانه (شامل باگاس، ملاس، ویناس) و هم‌چنین ضایعات کارخانه‌های تولید الکل، نئوپان و بقایای باگاس سوخته کارخانه فورفوال برای تولید محصولات با ارزش افزوده بالا می‌تواند علاوه بر فراهم نمودن زمینه اشتغال در استان، با مصرف ضایعات می‌تواند جنبه‌های مثبت زیست محیطی نیز به دنبال داشته باشد.

چالش‌های موجود

- ۱- عدم حمایت از اجرای طرح در زمینه تامین هزینه پیشنهادی اجرای طرح از طرف سازمان‌های سازمان برنامه و بودجه استان خوزستان
- ۲- جمع‌آوری ضایعات شیلات به صورت بهداشتی و آماده‌سازی آن برای تهیه کود نیاز به تجهیزات و ماشین‌آلاتی دارد که در داخل کشور تولید می‌شود ولی به دلیل مصرف بخش عمده ضایعات شیلات برای تولید پودرماهی و مصرف آن به عنوان غذای دام، سرمایه‌گذاری در مورد استفاده از سایر ضایعات شیلات برای تولید کود آلی و بازیافت پسماندهای صنعت شیلات مورد توجه قرار نمی‌گیرد.
- ۳- هم‌چنین عدم نظارت سازمان دامپزشکی بر کیفیت فرآورده‌های تولید شده از ضایعات ماهی، موجب سودجویی برخی شرکت‌ها در زمینه فروش مستقیم ضایعات شیلات برای مصرف در بخش کشاورزی گردیده است که علاوه بر آلودگی‌های میکروبی، موجب هدر رفتن ضایعات شیلات در استان خوزستان می‌شود زیرا تبدیل آن به کود آلی می‌تواند ارزش افزوده بیشتری ایجاد نماید.

۴- توجه شرکت های کشت و صنعت نیشکر به استفاده از برخی از ضایعات نیشکر مانند باگاس و ملاس برای تولید غذای دام، نئوپان و الکل، موجب گردیده است اهمیت استفاده از سایر ضایعات نیشکر و یا ضایعات مرحله دوم حاصل از مصرف ضایعات نیشکر در استان خوزستان مورد توجه قرار نگیرد و سرمایه گذاری در این بخش نادیده گرفته شود. مشکلات زیست محیطی ناشی از تجمع این مواد نادیده گرفته شده و به دلیل عدم مصرف مناسب، تجمع این مواد در حال افزایش می باشد.

اقدامات انجام شده

دستیابی به فرمولاسیون تولید یک کود آلی به فرم جامد با استفاده از ضایعات شیلات و ضایعات نیشکر
دستیابی به فرمولاسیون تولید یک کود آلی به فرم مایع با استفاده از ضایعات شیلات و ضایعات نیشکر
تعیین روش آماده سازی باگاس و ضایعات کارخانه فوفورال (کارخانه تولید فوفورال از باگاس نیشکر) برای استفاده به عنوان بستر تولید میکروگرین (Microgreen) (در قالب پایان نامه دانشجویی)
شروع انجام مراحل مقدماتی طرح استفاده از ضایعات نیشکر برای تولید بستر کاشت محصولات گلخانه ای به عنوان جایگزین کوکوپیت (در قالب پایان نامه دانشجویی)

برنامه های آینده

تولید مالچ (خاکپوش) با استفاده از ضایعات نیشکر
استفاده از فاضلاب و پسماند کارخانه های تولید پودر ماهی برای تولید کودآلی
شروع مطالعات در زمینه امکان استفاده از ضایعات نیشکر و شیلات برای استفاده در بخش باغبانی برای تولید نهال درختان میوه و نهال درختان و درختچه های زینتی و نشا محصولات گلخانه ای

دانشگاه کوثر بجنورد (ویژه خواهران)

طرح جامع مقابله با آفات محصولات کشاورزی

اهمیت و ضرورت طرح

امروزه استفاده از سموم مختلف شیمیایی برای مبارزه با آفات مختلف محصولات کشاورزی، اعم از قارچها، باکتری ها، حشرات و ... امری اجتناب ناپذیر می باشد. استفاده گسترده از این سموم آسیب های مختلف زیست محیطی را به همراه داشته و خطرات زیادی را برای انسان و سایر موجودات زنده به همراه دارد. از طرفی با توجه به افزایش مقاومت بیشتر آفات به این سموم، عموماً لازم می باشد تا دز مصرفی آنها برای مقابله افزایش یابد که این امر خطرات فوق الذکر و هزینه تولید انواع محصولات کشاورزی را افزایش داده است.

استفاده از آفت کشهای ارگانیک بر پایه اسانس گیاهان مختلف دارویی، به عنوان یکی از راهکارهای کاهش استفاده از سموم شیمیایی پیشنهاد می شود. امروزه در کشورهای مختلف دنیا تحقیقات گسترده ای در این زمینه انجام می گیرد. این آفت کشها تا حد بسیار زیادی آسیب کمتری به محیط زیست وارد می کنند و خطرات به مراتب کمتری برای انسان دارند. از طرفی به علت ترکیب خاص این اسانس ها، امکان ایجاد مقاومت آفات در برابر آنها بسیار کمتر از سموم شیمیایی می باشد.

از جمله مسائل محدود کننده کاربرد آفت کش های بر پایه اسانس گیاهان دارویی در مبارزه با آفات، فراریت زیاد، حلالیت کم در آب و مقاومت پایین آنها در برابر عوامل محیطی و اکسیداسیون می باشد. که در نتیجه این عوامل اثربخشی آنها کاهش می یابد. یکی از روش هایی که برای حل این مشکل پیشنهاد میشود کپسوله کردن اسانس ها در ذرات پلیمری می باشد. با این روش هم از تخریب اسانسها در برابر عوامل محیطی و اکسیداسیون جلوگیری می شود و هم آزاد شدن اسانس به صورت تدریجی **controlled released** اتفاق افتاده که اثر بخشی آنها را برای مدت طولانی تر تضمین می کند.

در این طرح هدف ما شناسایی گیاهان دارویی قابل کشت در خراسان شمالی می باشد که اسانس آنها قابلیت آفت کشی دارد. و بررسی اثر کپسوله کردن آنها در ذرات پلیمری با ابعاد میکرو و نانو می باشد. چشم انداز این طرح تجاری سازی محصولاتی جدید بر پایه اسانس گیاهان دارویی استان خراسان شمالی می باشد که بتواند جایگزین بسیاری از سموم خطرناک شیمیایی پرمصرف گردد.

چالش‌های موجود

- جذب بودجه در جهت پیشبرد اهداف طرح

اقدامات انجام شده

- برگزاری جلسه با ریاست محترم دانشگاه با هدف تصمیم‌گیری در خصوص نحوه پیشبرد اهداف طرح
- رایزنی با استانداری خراسان شمالی با هدف جذب بودجه پژوهشی طرح
- رایزنی با سازمان برنامه و بودجه استان خراسان شمالی با هدف جذب بودجه

برنامه‌های آینده

- تشکیل هسته پژوهشی با موضوع "تحقیقات کاربردی و مهندسی متابولیت‌های گیاهان دارویی" در دانشگاه کوثر بجنورد
- برگزاری نشست هم‌اندیشی با موضوع "تولید محصولات جدید با ارزش افزوده بالا بر پایه گیاهان دارویی بومی خراسان شمالی"
- برگزاری نشست هم‌اندیشی با موضوع "بررسی روش‌های معرفی و کاربرد محصولات نوین برای کشاورزان و سایر گروه‌های هدف"
- شرکت در نمایشگاه‌های مرتبط با موضوع طرح
- برگزاری همایش استانی با موضوع "گیاهان دارویی خراسان شمالی، پتانسیل‌ها و کاربردهای نو"
- فرصت مطالعاتی اساتید هیئت علمی در جامعه و صنعت
- برگزاری مسابقه دانشجویی با موضوع "ارائه راهکار برای مقابله با آفات کشاورزی به کمک تکنولوژی‌های نو"
- برگزاری وبینار با موضوع "کشاورزی ارگانیک"

طرح جامع مقابله با آفات و بیماری‌های گیاهی در استان گلستان

اهمیت و ضرورت طرح

استان گلستان یکی از قطب‌های کشاورزی کشور محسوب می‌شود، و حدود ۷۰ درصد درآمد و ۹ درصد ارزش افزوده استان به طور مستقیم و غیرمستقیم به بخش کشاورزی وابسته است. امروزه، استفاده نادرست و نابسامان از سموم کشاورزی به عنوان یک تهدیدی بر امنیت غذایی محسوب می‌شود. بخشی از این مشکل به عدم آموزش لازم و ترویج شیوه‌های صحیح کشت مربوط می‌شود که باعث شده است کشاورزان در مورد نحوه صحیح، زمان و میزان استفاده از انواع مواد شیمیایی از جمله سموم اطلاعات کافی نداشته باشند. سالانه ۲۰ هزار نفر در ایران به صورت مستقیم و غیر مستقیم قربانی استفاده بی‌رویه از سموم شیمیایی در محصولات کشاورزی می‌شوند، در حالیکه، استفاده از این سموم تنها در ۶۳ درصد موارد کارساز بوده است. مدیریت تلفیقی آفات به عنوان یکی از اصول کشاورزی پایدار، راه‌یافتی است مبتنی بر پیشگیری و اقدام که در آن تلفیقی از انواع کنترل‌های بیولوژیک، زراعی و همچنین شیمیایی، همراه با جنبه‌های اکولوژیک و اقتصادی استفاده می‌شود. در راستای اصول مدیریت تلفیقی آفات، هدف طرح پیشنهادی ارائه یک سامانه هشداردهنده پراکنش آفات و بیماری‌های گیاهی و پیشنهاددهنده راهکارهای مقابله متناسب با کشت‌های غالب در مزارع و باغات استان گلستان می‌باشد. این سامانه با ایجاد پهنه‌های پویا پراکنش آفات و بیماری‌های مختلف در سطح استان، شرایط وقوع پدیده‌های مخرب را در نواحی مختلف استان ارزیابی می‌کند. سپس با بهره‌گیری از سامانه‌های هشداردهی، هشدارها و پیشنهادهای منطبق با پدیده را برای کاربران سامانه (کشاورزان، کارشناسان ترویج و مدیران حوزه) ارسال می‌کند. پهنه‌های پراکنش با بهره‌گیری از مدل‌های تایید شده مدیریت تلفیقی آفات با ورودی‌های مربوط به شرایط آب و هوایی، داده‌های استخراج شده از محیط و اطلاعات دریافتی از کاربران ایجاد و بروزسانی می‌شود. خروجی‌های این سامانه نه تنها در بازه زمانی محدود می‌تواند جهت پیشگیری و حل معضلات فعلی کارساز باشد، بلکه در بلندمدت نیز می‌تواند مبنای تصمیمات کلان مدیریتی باشد. امروزه فناوری‌ها کاربردی مانند اینترنت اشیا، داده‌کاوی و یادگیری ماشین، سیستم‌های پردازشی ابری، شبکه‌های حسگر بی‌سیم در کنار اصول تایید شده علوم کشاورزی، سیستم اطلاعات جغرافیایی و هواشناسی می‌تواند مبنای طراحی سیستم پیشنهادی قرار گیرد.

چالش‌های موجود

- ۱- نگاه سنتی غالب در اقشار مختلف درگیر با حوزه کشاورزی
- ۲- عدم همکاری موثر مسئولین استانی در اشاعه فرهنگ اهمیت دادن به اصول کشاورزی مدرن

۳- پوشش دهی نامناسب اینترنت موبایل در نقاط مختلف استان

اقدامات انجام شده

- اقدامات فنی/تخصصی
 - جلب حمایت بنیاد ملی نخبگان در راستای تشکیل تیم فنی و اجرای پروژه فناورانه مرتبط با طرح
 - تشکیل تیم‌های تخصصی متناسب با اهداف طرح
 - خرید تجهیزات مورد نیاز برای پیاده‌سازی نمونه‌های پایلوت و نهایی
 - طراحی بخش‌های مختلف و آزمون آنها
 - طراحی وبسایت جهت اطلاع‌رسانی اهداف طرح
- اقدامات تعاملی
 - تعامل با پارک علم و فناوری استان گلستان جهت بهره‌گیری از حمایت‌های فناورانه
 - تعامل با سازمان فناوری اطلاعات ایران، شرکت مخابرات، و فروم اینترنت اشیاء ایران
 - برگزاری جلسات با کشاورزان پیشرو منطقه با همکاری جهاد کشاورزی استان
 - تعامل با دستگاه‌های و سازمان‌های مرتبط جهت ارائه مشوق‌ها به کشاورزان همکار طرح
 - تشکیل تیم اقتصادی جهت بررسی مکانیزم‌های درآمدزایی و تجاری‌سازی
 - برگزاری نشست‌های تخصصی در سطوح عالی
- اقدامات مهارت‌افزایی
 - برگزاری رویدادهای ایده‌پردازی در سطح استان جهت معرفی گسترده‌تر موضوع و تقویت ساختار فنی
 - ایجاد هسته‌های فناور متشکل از تیم‌های برتر و فعال در مرکز رشد دانشگاه گلستان
 - گنجاندن موضوعات مرتبط در اولویت‌های پژوهشی دانشگاه و برنامه عملیاتی سالیانه

برنامه‌های آینده

- اقدامات فنی/تخصصی
 - رفع نواقص طرح پس از دریافت بازخورد از نمونه پایلوت
 - طراحی، ساخت و نصب نسخ نهایی در یک مزرعه و عملیاتی کردن طرح در ابعاد کوچک
- اقدامات تعاملی
 - تعامل با دستگاه‌های مختلف مانند صدا و سیما و جراید استان جهت اطلاع‌رسانی وسیع‌تر اهداف طرح
 - تعامل با دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی جهت صحت‌سنجی خروجی‌های طرح
 - تعامل با جهاد کشاورزی استان جهت بهره‌گیری عملیاتی از خروجی‌های سیستم
 - تعامل با استانداری و دستگاه‌های تصمیم‌گیرنده کلان استانی جهت معرفی و رفع موانع اجرایی طرح
- اقدامات مهارت‌افزایی
 - برگزاری دوره‌های کارآموزی دانشجویی جهت تکمیل تیم فنی/عملیاتی
 - تعریف پروژه‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد در راستای حل چالش‌های طرح

دانشگاه گیلان

دانشگاه گیلان

طرح توسعه و تقویت زنجیره ارزش محصول کیوی در استان گیلان

اهمیت و ضرورت طرح

کیوی یکی از مهمترین محصولات کشاورزی صادراتی ایران می‌باشد که سهم زیادی در ارزآوری کشور، ایجاد اشتغال و بهبود وضعیت اقتصادی بسیاری از کشاورزان شمال ایران به خصوص استان گیلان دارد. بطوری‌که تنها در سال ۱۳۹۸ حدود ۱۶۰ هزار تن میوه کیوی به ارزش تقریبی ۱۱۲ میلیون دلار از ایران به بیش از ۳۰ کشور جهان صادر شد و حدود ۷۰ درصد از میزان صادرات از مرزها و بندر استان گیلان بوده است. در کنار شرایط محیطی بسیار مناسب برای تولید میوه کیوی در استان گیلان، وجود صنایع وابسته از جمله سردخانه‌ها و صنایع درجه‌بندی و بسته‌بندی و همچنین دسترسی آسان به بازارهای بین‌المللی باعث شده که امروزه میوه کیوی تبدیل به یک صنعت سودآور در استان مازندران و به خصوص گیلان تبدیل شود. مزیت‌های نسبی میوه کیوی تولیدی ایران و به خصوص استان گیلان در مقایسه با رقبا بین‌المللی عبارتند از پایین بودن هزینه تولید، دسترسی راحت‌تر به بازارهای بین‌المللی، شیوع کمتر آفات و بیماری‌ها در باغ‌های کیوی ایران را می‌توان عنوان کرد. علاوه بر این، امتیازات اعطایی اتحادیه اقتصادی اوراسیا، به عنوان کلیدی‌ترین بازار برای کیوی تولیدی ایران در حذف کامل تعرفه‌های عمومی و تعرفه اقتصادی واردات کیوی از ایران، فرصت‌های جدید سرمایه‌گذاری را برای این صنعت ایجاد کرده است.

بنابراین، از اهداف این پژوهش آموزش بهره‌برداران کیوی جهت تولید میوه با کیفیت، نگهداری و صادرات صحیح میوه متناسب با درخواست مشتری‌های بین‌المللی در قالب برگزاری نشست‌ها، کارگاه‌ها و وبینارهای تخصصی، همچنین بومی‌سازی دانش و تکنولوژی‌های نوین جهت تولید، نگهداری، بسته‌بندی و صادرات با تربیت نیروی‌های متخصص که باعث ارتقاء جایگاه صادرات کیوی، بهبود کسب و کار و ایجاد اشتغال در استان خواهد شد، از اهداف دیگر این پژوهش می‌باشد.

چالش‌های موجود

علی‌رغم حجم نسبتاً بالای تولید و صادرات میوه کیوی در ایران، قیمت هر کیلوگرم میوه تولیدی ایران در مقایسه با کشورهای دیگر در بازارهای بین‌المللی بسیار پایین است (حدود یک دلار در مقایسه با میانگین ۳/۵ دلار جهانی). بطوری‌که سهم ایران در صادرات جهانی میوه کیوی ۰/۷ درصد و در رتبه ۲۴ قرار دارد. اعم این دلایل شامل عدم توجه به کیفیت میوه در حین تولید، نگهداری و صادرات متناسب

با درخواست مشتری‌های بین‌المللی، عدم به‌کارگیری دانش و تکنولوژی‌های نوین تولید، نگهداری و بسته‌بندی میوه کیوی، عدم وجود ارقام جدید با ارزش افزوده بالا و در نهایت عدم داشتن برند واحد جهت معرفی میوه کیوی ایران در بازارهای بین‌المللی می‌باشد.

اقدامات انجام شده

- برگزاری نشست‌های تخصصی در دانشگاه گیلان در ارتباط با رفع موانع تولید و صادرات کیوی با حضور مدیران، بهره‌برداران، و فعالان بخش خصوصی
- جهت‌دهی تعداد زیادی از دانشجویان کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری در انجام پژوهش روی کیوی
- برگزاری کارگاه‌های آموزشی متعدد برای بهره‌برداران کیوی جهت استاندارد سازی در تولید میوه کیوی
- تدوین پروژه تحقیقات مشترک با سازمان جهاد کشاورزی استان گیلان جهت اصلاح و معرفی رقم جدید کیوی
- همکاری نزدیک با بخش خصوصی در قالب شرکت‌های دانش بنیان جهت احداث باغ مادری کیوی در استان
- مشارکت با بخش خصوصی در ارتباط با تولید نهال‌های سالم و گواهی شده و سالم کیوی در استان گیلان

برنامه‌های آینده

- حمایت‌های مالی از رساله دکتری و پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد مرتبط با موضوع کیوی
- برگزاری نشست‌های علمی و تخصصی با دست‌اندرکاران صنعت کیوی جهت حل مشکلات پیش‌ر این صنعت
- تشکیل هسته‌های پژوهشی تخصصی کیوی در دانشگاه با مشارکت محققین دانشگاه و استانی
- تشکیل مرکز تحقیقاتی کیوی در دانشگاه با استفاده از همه ظرفیت‌های موجود
- تدوین راهنمایی جامع صادرات کیوی به خصوص برای بازارهای هدف اصلی صادراتی کیوی ایران
- مطالعه و تشکیل خوشه صنعتی کیوی در استان گیلان
- احداث باغ‌های مدرن کیوی در استان با مشارکت بخش خصوصی
- استفاده حداکثری از ظرفیت‌های بخش خصوصی جهت ارتقاء صنعت کیوی استان و کشور

دانشگاه محقق اردبیلی

شناسایی عوامل موثر بر زنجیره ارزش صنایع مرتبط با تولید عسل و تقویت آنها در استان اردبیل

اهمیت و ضرورت طرح

با توجه به افزایش آگاهی مصرف کنندگان از آثار مثبت عسل در حفظ سلامتی و درمان برخی از نارسایی‌های سلامتی، امروزه عسل درمانی به شکل قابل توجهی در حال گسترش می‌باشد. توجه به خواص درمانی و سلامتی بخش عسل از یک طرف و وجود عاملان سودجو در بازار این محصول استراتژیکی که می‌تواند به عنوان یک محصول با قابلیت ایجاد اشتغال قابل توجه در بخش استانی و ارزآور از طریق صادرات به کشورهای دنیا از جمله به کشورهای هم مرز استان اردبیل نظیر جمهوری آذربایجان، ارمنستان و روسیه مطرح باشد از طرف دیگر، ایجاب می‌کند که مطالعاتی اساسی و جامع در مورد وضعیت فعلی عسل استان اردبیل از حیث انواع عسل‌های تولیدی شهرستان‌های استان اردبیل، کیفیت آن‌ها، نحوه بسته‌بندی، بازاریابی و بالاخره برندسازی آن‌ها جهت ایجاد زمینه مساعد برای اشتغال قابل توجه و ایجاد جهشی در تولید و فروش این محصول انجام پذیرد. لذا در فاز اول طرح حاضر به کلیات عسل‌های موجود در استان (شهر اردبیل) و کیفیت آنها از جهت محتوای رطوبت، درصد ساکارز و شاخص هیدروکسی متیل فورفورال پرداخته شد.

چالش‌های موجود

علیرغم وجود پتانسیل بسیار بالا در استان اردبیل برای تولید عسل مرغوب دامنه‌های کوهستان سیلان به منظور ارائه در بازارهای داخلی به صورت فله و یا به عنوان ماده اولیه برای واحدهای بسته‌بندی عسل بویژه برای اهداف صادرات، در سایه کمبود موازین قانونی و یا عدم وجود یک معیار جامع مشخص برای معرفی و درجه‌بندی انواع عسل، شاهد ارایه عسل‌های بسیار نامرغوب در سطح بازارهای استان هستیم که علاوه بر از دست دادن بازار کشور، منجر به ایجاد ذهنیت بسیار نامطلوب در بین تجار و مصرف کنندگان و نتیجتاً ایجاد یک بازار با آینده‌ای بسیار پرتلاطم و نامطمئن می‌شود که در کنار تعطیلی واحدهای بسته‌بندی و بیکار شدن جمع کثیری از کارگران این واحدها، منجر به بی‌ثباتی معاملات بازار عسل و ضایع شدن حقوق تولیدکنندگان باکیفیت شده است. از اینرو انجام یک پژوهش کاربردی

در این زمینه به منظور ارائه یک نقشه جامع ارزیابی کیفیت عسل و شبکه‌سازی تولیدی‌های عسل استان اردبیل می‌تواند در کم رنگ کردن معضلات اشاره شده مثمر ثمر باشد.

اقدامات انجام شده

در این راستا در فاز اول، پژوهشی با عنوان درجه بندی عسل استان اردبیل در سطوح مختلف بر اساس شاخص های ساکارز و هیدروکسی متیل فورفورال جهت جلوگیری از تقلبات و قیمت گذاری بر اساس درجه مربوطه انجام گرفت. بدین صورت که ۵۰ نمونه مختلف عسل به صورت تصادفی از سطح عرضه شهرستان اردبیل نمونه برداری و پس از صاف کردن مورد آنالیز قرار گرفت. آنالیزهای مورد نظر شامل درصد رطوبت، درصد ساکارز و محتوای هیدروکسی متیل فورفورال بودند. نتایج نشان داد که بر اساس درصد ساکارز به ترتیب ۱۵/۴، ۳۲، ۳۴/۳ و ۱۸/۳٪ نمونه‌ها در درجه بندی از نوع کیفیت یک، دو، سه و غیر قابل پذیرش قرار گرفتند، در حالی که با اعمال شاخص هیدروکسی متیل فورفورال در کنار ساکارز این اعداد به ترتیب به ۱۲/۲، ۲۷/۲، ۳۴/۳ و ۲۶/۳٪ تغییر یافت که این نوع آنالیز با در نظر گرفتن تقلبات رایج در تولید عسل منطقی تر و دقیق تر می‌باشد. همچنین بر اساس میلی گرم بر کیلوگرم هیدروکسی متیل فورفورال بدون اعمال درصد ساکارز، به ترتیب ۲۸/۵، ۱۴/۵، ۲۷ و ۳۰٪ نمونه‌ها به ترتیب در درجه‌ی یک، دو، سه و غیر قابل پذیرش قرار گرفتند.

برنامه‌های آینده

در فاز تکمیلی این طرح و در صورت تامین بودجه لازم، در بخش اول، نمونه‌های مختلف عسل از واحدها و مناطق مختلف استان نمونه برداری شده و آزمون شاخصه‌های کیفی از قبیل درصد رطوبت، درصد ساکارز و هیدروکسی متیل فورفورال بر روی آن‌ها انجام شده و داده‌های حاصل با استفاده از نرم‌افزارهای آماری تجزیه و تحلیل شده و بر اساس نتایج بدست آمده و نیز الهام از مطالعات انجام شده در سطح بین‌المللی، پیشنهادات معقول برای درجه بندی انواع عسل و بسته بندی آن ارائه خواهد شد. در بخش دوم نیز تحلیل قابلیت شبکه‌سازی تولیدی‌های عسل استان اردبیل و طراحی اتوماسیون تحت وب بازاریابی و فروش انجام می‌گیرد. در کنار اقدامات آزمایشگاهی و شبکه‌سازی، نشست‌هایی تخصصی با اتاق بازرگانی استان، انجمن زنبورداران و تولیدکنندگان عسل استان، اداره کل استاندارد و سایر نهادهای مرتبط برگزار شده و نتایج طرح مزیت نسبی استانی ارایه و هماهنگی‌های لازم انجام خواهد شد. همچنین نشست دانشجویی سفیران عسل اردبیل، تعریف جایزه کیفیت عسل، طراحی سند توسعه عسل استان، تدوین استاندارد درجه بندی عسل، برندسازی عسل سبلان و فراخوان پایان‌نامه، طرح پژوهشی و فناوری عسل محور از جمله رویدادهای مدنظر در زمینه طرح مزیت نسبی عسل خواهد بود.

چالش‌ها و پتانسیل‌های کارآفرینی و نوآوری در صنایع شیلاتی استان هرمزگان

اهمیت و ضرورت طرح

یکی از این بخش‌های اقتصادی بسیار مهم و پر رونق در ایران، صنایع شیلاتی است. با قرار گرفتن دریای خزر در شمال کشور و دریای عمان و خلیج فارس در جنوب ضرورت استفاده از این نعمت خدادادی دو چندان احساس می‌شود. اگرچه از این ظرفیت و توان بالقوه آنگونه که باید بهره گرفته نشده، اما برنامه‌ها و چشم‌اندازهای طراحی شده نشان از آن دارد که توجه جدی‌تر به این بخش می‌تواند آینده روشن‌تری برای اقتصاد کشور فراهم آورد. وجود ظرفیت‌های بالای شیلاتی در استان هرمزگان، همچنین وابستگی اقتصادی و ارتزاق حدود ۲۲ درصد ساکنان استان هرمزگان به امور شیلاتی و آبرزی پروری می‌تواند زمینه‌ای برای پیشرفت و اشتغال‌زایی در استان با توجه به استفاده از فن‌آوری‌های نوین و برنامه‌ریزی‌های اصولی جهت تامین غذای سالم برای جامعه و درآمدهای ناشی از آن در اقتصاد ملی باشد. استان هرمزگان به واسطه قرار گرفتن در مسیر ساحل خلیج فارس و تنگه هرمز و موقعیت‌های ویژه جغرافیایی و داشتن زمین‌های مناسب برای پرورش ماهی و آبزیان دیگر، در کنار تنوع بسیار در گونه‌های آبرزی و همچنین نیروهای متخصص می‌تواند در راستای تولید داخلی و تامین نیازهای غذایی در این زمینه نقش مهمی در اقتصاد ملی داشته باشد. بیشتر فروش آبزیان در استان هرمزگان به صورت سنتی و در بازارهای ماهی و دستفروشی بوده که مسبب مشکلات زیادی مانند فاسد شدن ماهی و عدم رعایت بهداشت به ویژه با شیوع ویروس کرونا، کم بودن فروش و درآمد اقتصادی و ... می‌شود.

این توضیحات و پتانسیل‌های موجود در استان هرمزگان ضرورت بررسی یک طرح هدفمند و کاربردی برای نهایت استفاده و پیشرفت صنایع شیلاتی و آبزیان را ایجاد می‌کند.

چالش‌های موجود

منابع آبرزی دریاها متفاوت با سایر منابع طبیعی تجدید شونده، قابل سنجش دقیق نبوده و محدود می‌باشد. از طرف دیگر روشهای سنتی در این صنعت باعث بهره‌وری پایین فعالیت‌های شیلاتی شده است. علاوه بر آن قیمت نسبتاً بالای محصولات شیلاتی باعث کاهش مصرف سرانه این محصولات در کشور و یا بعبارت دیگر کاهش مشتریان این دسته از محصولات شده است. در ضمن ضعیف بودن زیر

ساخت های مختلف در ارتباط با این صنعت مانند کمبود صنایع کوچک و متوسط ماشین سازی و ساخت و تولید در استان هرمزگان از چالشهای بزرگ این صنعت می باشد.

اقدامات انجام شده

در ابتدا زیرساخت های موجود در استان مرتبط با این صنعت شناسایی شده است. که از جمله این زیرساختها می توان دانشکده علوم و فنون دریایی در دانشگاه هرمزگان با اساتید مجرب و دانشجویان مقاطع مختلف کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری، مرکز رشد دانشگاه هرمزگان و پارک علم و فناوری استان هرمزگان، شرکت های دانش بنیان و فناور شیلاتی در استان و کشور، پژوهشکده اکولوژی خلیج فارس و دریای عمان، صنایع کشتی سازی و فراساحل، شرکت های کوچک و متوسط در زمینه آبزی پروری، بسته بندی و صادرات، شرکت شهرکهای صنعتی استان هرمزگان را نام برد.

همچنین بررسی اولیه منابع مختلف در خصوص چالشها و پتانسیها، خلاقیت ها و طرح های مبتکرانه این صنعت در ایران و سایر کشورها انجام شده است.

بررسی اولیه جهت مشارکت سازمانها و حامیان مختلف جهت برگزاری رویدادهای کارآفرینی و طرحهای نوآورانه

برنامه های آینده

برای پیشبرد هرچه سریع تر و موثر طرح و استفاده از نهایت ظرفیت موجود برنامه های ذیل در دستور کار قرار دارد:

- ۱- شناسایی مشکلات و چالش های بخش های مختلف صنایع شیلاتی استان هرمزگان (برگزاری جلسات و نشست ها با متخصصین و مسئولین مربوطه)
- ۲- شناسایی پتانسیل ها و فرصت های بخش های مختلف صنایع شیلاتی استان هرمزگان (برگزاری جلسات و نشست ها با متخصصین و مسئولین مربوطه)
- ۳- بررسی و شناسایی محورهای اصلی بهبود کارآفرینی و اشتغال مرتبط با صنایع شیلات با هم اندیشی نخبگان و مسئولین حوزه مربوطه
- ۴- برگزاری رویدادهای فناورانه و جذب طرحهای کارآفرینی مانند ایده شو و مسابقه در زمینه صنایع شیلاتی جهت شناسایی نخبگان و علاقمندان در این حوزه
- ۵- تعریف موضوعات پایان نامه دانشجویان تحصیلات تکمیلی در زمینه کارآفرینی و نوآوری در صنایع شیلاتی
- ۶- برگزاری وبینارهای آموزشی جهت افزایش مهارت افراد
- ۷- ارائه ۱۰ طرح کارآفرینی و فناورانه برتر جهت بهبود کسب و کار و اشتغال بومیان منطقه در حوزه شیلات استان هرمزگان همچنین در پایان یک جمع بندی در رابطه با چالشها و فرصت های نوآوری در رابطه با صنایع شیلاتی ارائه خواهد شد.

دانشگاه یاسوج

امکان سنجی بهره‌برداری و توسعه صنعت گیاهان دارویی به عنوان مهم‌ترین مزیت نسبی استان کهگیلویه و بویراحمد در راستای جهش تولید

اهمیت و ضرورت طرح

استان کهگیلویه و بویراحمد در جنوب غربی کشور ایران و در ناهموارترین بخش سلسله کوه‌های زاگرس قرار گرفته و بهره‌مندی از عوامل متنوع زمین‌ساختی، اقلیمی، توپوگرافیک، شرایط ژئوبوتانیک، پیشینه‌ی پالئوبوتانیک، برخورداری از نزولات فراوان آسمانی و بهره‌گیری از عناصر رویشی چهار ناحیه رویشی بزرگ جهان (ایران - تورانی، نیو - سندین، صحارا - عربی و مدیترانه‌ای) در تنوع بخشی گونه‌های گیاهی آن تأثیر بسزایی داشته است. مجموع عوامل فوق موجبات رویش بیش از ۲۲۰۰ گونه از ۷۵۰۰ (۳۰٪) گونه گیاهی کشور و حدود ۴۷۰ گونه دارویی از ۱۲۰۰ (۴۰٪) گونه دارویی کشور را در مساحتی کمتر از یک درصد مساحت کشور فراهم نموده است.

گرایش روبه ازدیاد جامعه جهانی به مصرف و کاربرد داروهای گیاهی و پرهیز از مصرف داروهای شیمیایی سبب رویکرد و توجه اساسی به ظرفیت گیاهان دارویی به عنوان بستری مطمئن و پایدار در توسعه اقتصادی و اجتماعی استان گردیده است. توجه به گیاهان دارویی به عنوان مهم‌ترین بستر توسعه اقتصادی و اجتماعی استان برخلاف سایر صنایع، نیازمند ایجاد زیرساخت‌های گسترده و به خصوص تأمین مواد اولیه در خارج از استان یا کشور نیست، بلکه ظرفیت گیاهان دارویی استان به عنوان مهم‌ترین مزیت نسبی خود استان مورد توجه می‌باشد.

صنعت گیاهان دارویی یکی از شاخه‌های مهم اقتصادی با سطوح فناوری گسترده است که با افزایش سطح فناوری، ارزش افزوده بالا، اشتغال‌زایی گسترده و سودآوری فراوان به همراه دارد، تجربه موفق کشورهای نظیر آلمان با تولید بیش از ۸۰ هزار فرآورده طبیعی و چین با ایجاد اشتغال بیش از یکصد میلیون نفر در صنعت گیاهان دارویی می‌تواند به عنوان دو نمونه موردی برای توسعه استان و کشور در زمینه گیاهان دارویی مورد توجه باشد.

براین اساس گیاهان دارویی مهم‌ترین و نخستین مزیت نسبی در توسعه اقتصادی و اجتماعی استان می‌باشد، لذا طرح تحقیقاتی بهره‌برداری از مزیت نسبی گیاهان دارویی استان با هدف تهیه نقشه‌ی پراکنش گونه‌های دارویی، شناخت ظرفیت‌ها و توانمندی‌های کشت و پرورش و ارزیابی‌های محیطی با توجه به عوامل اقلیمی، آب و هوایی، خاک‌شناسی و زمین‌شناسی جهت تهیه الگوی بهره‌برداری، تدوین و ترسیم نقشه‌ی کاشت گیاهان دارویی ارائه می‌گردد.

چالش‌های موجود

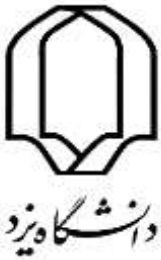
در راه بهره‌برداری از تنوع زیستی و ظرفیت‌های بی‌بدیل استان در زمینه گیاهان دارویی، چالش‌های متعددی وجود دارد. بخشی از این چالش‌ها عبارتند از عدم تأمین مالی برای ساز و کارهای اجرای طرح مزیت نسبی در سطوح مختلف، عدم همراهی و همکاری بخش‌های اجرایی در انجام فرآیندها، مراحل مختلف اجرای پروژه و عدم تبیین استفاده از ظرفیت گیاهان دارویی به عنوان یک ضرورت تام در جهت توسعه استان برای بالاترین سطوح اجرایی استان.

اقدامات انجام شده

- ۱- تدوین سند توسعه استان در زمینه گیاهان دارویی
- ۲- تصویب سند توسعه استان در شورای برنامه‌ریزی استان و با امضای استاندار و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری
- ۳- تدوین برش استانی نقشه راه توسعه گیاهان دارویی و تأیید آن توسط معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری و ابلاغ آن به استان
- ۴- اختصاص دپارتمان گیاهان دارویی سازمان فنی و حرفه‌ای کشور به استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۵- اختصاص میز صنعت گیاهان دارویی کشور به سازمان صنعت، معدن و تجارت استان کهگیلویه و بویراحمد

برنامه‌های آینده

- ۱- اجرای پروژه‌های مشترک تحقیقاتی در راستای استفاده از کلیه ظرفیت‌های استان
- ۲- اجرای طرح بررسی زیست‌اقتصادی و زیباشناختی تنوع زیستی استان کهگیلویه و بویراحمد
- ۳- تهیه فهرست گیاهان دارویی و نقشه پراکنش آن‌ها
- ۴- تشکیل ستاد گیاهان دارویی استان و برگزاری جلسات متعدد با دستگاه‌های اجرایی و مدیریت کلان استان
- ۵- نشست‌های علمی با بخش صنعت گیاهان دارویی استان (سازمان صنعت، معدن و تجارت استان، سازمان جهاد کشاورزی، اداره کل منابع طبیعی، معاونت برنامه‌ریزی استانداری، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و غیره)
- ۶- مشارکت در ایجاد دهکده گیاهان دارویی
- ۷- کارآموزی دانشجویان در واحدهای صنعتی و مراکز تحقیقات گیاهان دارویی

شناسایی عوامل موثر بر زنجیره ارزش گردشگری و تقویت آن‌ها در استان یزد

اهمیت و ضرورت طرح

محصول گردشگری از ویژگی‌های منحصربفردی برخوردار است. از جمله این ویژگی‌ها می‌توان به چندبخشی بودن صنعت و ایفای نقش موثر مشتری در فرآیند تولید محصول گردشگری اشاره کرد. چندبخشی بودن این صنعت و درگیر بودن بخش‌های مختلفی، مانند بخش اقامتگاهی، بخش حمل‌ونقل، بخش پذیرایی، بخش تفریح و سرگرمی، بخش تورگردانی و بخش خدمات ضروری، مانند گمرک و ویزا و ... در شکل‌گیری محصول گردشگری و ویژگی‌های متفاوت آنها با یکدیگر، فرآیند شکل‌گیری و تکامل زنجیره ارزش اثربخش را در این صنعت، بسیار سخت و پیچیده می‌کند.

همچنین ویژگی خاص محصول گردشگری که برخلاف محصولات ملموس، وجه تقاضا یا گردشگران، نقش اساسی و نهایی را در شکل‌گیری محصول بر عهده دارند و در حقیقت بدون حضور گردشگران در مقصد گردشگری، زنجیره ارزش گردشگری شکل نمی‌گیرد و محصول گردشگری تولید نمی‌شود، نیز بر پیچیدگی مدیریت موثر سیستم گردشگری و شکل‌گیری زنجیره اثربخش گردشگری تأثیرگذار است. بنابراین تسهیل و ایجاد زمینه هم‌آفرینی ارزش که به معنی تشریک مساعی گردشگران در هم‌آفرینی تجربه گردشگری به‌وسیله عملکرد خود آنها است، نقش اساسی در فرآیند شکل‌گیری زنجیره ارزش ایفا می‌کند. این امر نشان‌دهنده نیاز به مهار و کنترل انرژی و منابع شرکا و ذینفعان متعدد و متنوع در زنجیره ارزش گردشگری است.

استان یزد به دلیل موقعیت جغرافیایی و پیشینه تاریخی و تمدنی، از توانمندی‌های تاریخی و فرهنگی فراوانی برخوردار است. استان یزد و به ویژه شهر یزد یکی از مقصدهای مهم گردشگران داخلی و خارجی کشور بوده و بنابر آمارهای اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان یزد، رشد در حدود هفت برابری در زمینه پذیرش گردشگران خارجی ورودی در سال ۱۳۹۶ نسبت به سال ۱۳۹۱ داشته است که بیشتر از رقبای عمده آن در همین بازه زمانی شامل شهرهای اصفهان (بیش از دو برابر) و شیراز (کمتر از شش برابر) بوده است. شهر یزد در این استان تنها مقصد گردشگری شهری ایران است که به عنوان شهر جهانی در فهرست میراث جهانی یونسکو ثبت شده است.

با این وجود، بررسی نتایج تحقیقات پیشین نشان می‌دهد که علی‌رغم توان بالقوه بالای این استان در وجود منابع و جاذبه‌های گردشگری، اما در کل وضعیت توسعه گردشگری آن مطلوب نیست. در زمینه بروز چنین وضعیتی، می‌توان این استدلال را مطرح کرد که با توجه به ویژگی‌های صنعت گردشگری، شامل چندبخشی بودن صنعت گردشگری، وجود ذینفعان بسیار و متنوع، پیچیدگی فرآیند تولید محصول گردشگری و لزوم حضور و مشارکت و درگیر شدن گردشگران در شکل‌گیری محصول گردشگری، این امر به عواملی، مانند وجود ناهماهنگی در سازوکار مدیریت مقصد، عدم وجود هم‌پیوندی و همگرایی موثر بین ذینفعان توسعه گردشگری این مقصد و به‌ویژه عدم تکامل و

توسعه متناسب و اثربخش زنجیره ارزش گردشگری، باز می‌گردد. بنابراین مساله اصلی این پژوهش، شناسایی عوامل موثر بر زنجیره ارزش گردشگری و تقویت آن‌ها در استان یزد است.

چالش‌های موجود

علی‌رغم توان بالقوه بالای این استان در وجود منابع و جاذبه‌های گردشگری، اما در کل وضعیت توسعه گردشگری آن متناسب با توان بالقوه آن نیست. این امر به عواملی، مانند وجود ناهماهنگی در سازوکار مدیریت مقصد، عدم وجود هم‌پیوندی و همگرایی موثر بین ذینفعان توسعه گردشگری این مقصد و به‌ویژه عدم تکامل و توسعه متناسب و اثربخش زنجیره ارزش گردشگری، باز می‌گردد. بنابراین به‌طور کلی زنجیره ارزش گردشگری استان یزد از وضعیت مطلوبی برخوردار نیست. برای نمونه تمام ذینفعان و کسب‌وکارهای ارائه خدمات گردشگری، به شکل هماهنگ و هم‌پیوند و با کیفیت یکسان به ارائه خدمات به متقاضیان (بازدیدکنندگان و گردشگران) نمی‌پردازند، سرانه هزینه کرد گردشگران داخلی و خارجی پایین بوده، مدت اقامت آن‌ها در استان کم است، پهنه‌های مختلف استان یزد در حوزه توسعه جاذبه‌ها، ایجاد زیرساخت‌ها و تاسیسات و امکانات گردشگری (روساخت) توسعه نیافته‌اند و تعدد و تنوع فعالیت‌های گردشگری در سراسر استان و متناسب با قابلیت‌های آن به چشم نمی‌خورد.

اقدامات انجام شده

- مذاکرات حضوری و انجام مکاتبات با نهادها و ارگان‌های ذینفع، مانند اداره کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی استان یزد، اداره کل فاوای یزد، استانداری یزد، شهرداری یزد و ... بخش خصوصی به ویژه خوشه گردشگری و اصناف گردشگری استان و موسسات آموزشی و پژوهشی استان در زمینه طرح؛
- برگزاری پیش رویداد چالش‌ها و فرصت‌های مدیریت مقصد گردشگری یزد همزمان با هفته پژوهش و اولین نمایشگاه مجازی دستاوردهای پژوهشی و فناوری یزد در تاریخ ۱۷ آذرماه سال جاری با مشارکت فعالان دولتی، بخش خصوصی، بخش مردم‌نهاد، دانشجویان و دانشگاهیان؛
- تعریف و اجرایی شدن فرصت‌های مطالعاتی در صنعت در راستای طرح برای اعضای هیات علمی؛
- فعال نمودن هسته‌های دانشجویی با گستره‌ای به وسعت کل دانشگاه و درگیر کردن دانشکده‌ها، گروه‌ها و بخش‌های علمی مرتبط با حوزه زنجیره ارزش گردشگری استان.

برنامه‌های آینده

طراحی طرح رویداد فناورانه با تاکید بر قالب ریورس پیچ گردشگری یزد ۱۴۰۰ در راستای طرح مزیت استانی در ابعاد استانی، منطقه‌ای و ملی با اهدافی چون ترغیب و جهت دهی سرمایه به سمت فعالیت‌های اقتصادی دانش محور و نوآورانه، ایجاد بستر معرفی و بکارگیری ظرفیت‌های نخبگی و نوآوری بومی، شبکه سازی مابین ارکان اصلی حوزه گردشگری، ارتقا جایگاه گردشگری استان یزد در کشور، ایجاد بستر جذب سرمایه‌های خارج از استان به داخل استان، ایجاد و توسعه کارآفرینی نوین در حوزه گردشگری در حوزه‌های مرتبط با طرح مزیت استانی شامل فستیوال نوآوری صنعت گردشگری، شبکه سازی فناوری، شبکه سازی صنعتی-سرمایه گذاری و در نهایت برگزاری رویداد چالش‌های فناوری صنعت گردشگری.

توسعه کشت مناسب گیاهان دارویی و محصولات مرتبط در استان سیستان و بلوچستان

اهمیت و ضرورت طرح

با توجه به اینکه استان سیستان و بلوچستان دومین استان پهناور کشور است که در سالهای اخیر به علت توسعه نامتعارف کشاورزی، بهره برداری بیش از حد از رودخانه های جاری، برداشت بی رویه آب از منابع زیر زمینی و تغییر اقلیم با شرایط بحرانی کم آبی رو به رو شده است کشت گیاهان دارویی کم آب بر و دارای ارزش افزوده می تواند تأثیر چشمگیری در کاهش مصرف آب داشته باشد و از طرفی کشت گیاهان دارویی در کاهش واردات داروها و خروج ارز از کشور موثر است. کشت گیاهان دارویی با هدف توسعه صادرات، رونق اقتصادی، ایجاد اشتغال در بین کشاورزان مناطق محرم بویژه استان پهناور سیستان و بلوچستان و جلوگیری از نابودی این سرمایه ارزشمند اهمیت ویژه ای دارد و با توجه به مشکل کم آبی زمینهای این استان، گیاهان دارویی به دلیل آستانه تحمل بالا در برابر تنش های محیطی و نیاز کم به منابع آبی، برای کشت در شرایط سخت اقلیمی بسیار مناسب هستند قابل توجه است که توسعه همه جانبه گیاهان دارویی در عرصه های طبیعی مستعد این استان، نیازمند تدوین راهکارهای علمی و عملی کاشت، داشت و برداشت است از طرفی برای بهره برداری از برخی از گیاهان دارویی حدود چند سال زمان نیاز است تا یک گیاه دارویی به ثمر بنشیند در بسیاری از مواقع مشاهده می شود بدلیل عدم آگاهی کشاورزان در تشخیص محل مناسب برای کاشت گیاه پس از مدت زمان مورد انتظار ثمردهی مناسبی ندارد و یا قبل از رسیدن به مرحله ثمردهی خشک شده و از بین می رود لذا برای پیشگیری از هزینه های مازاد و به منظور شناسایی ظرفیت تولید اراضی، انجام ارزیابی کیفی اراضی امری مهم در سطح استان سیستان و بلوچستان می باشد بنابراین نیازمند یک راه حلی چندوجهی هستیم که ظرفیت تولید اراضی شهرستانهای مختلف استان را برای کشت گیاهان دارویی کم آب بر تعیین نماید. بر این اساس در این طرح علاوه بر کشت وامکان سنجی کشت گیاهان دارویی کم آب بر، به بهبود روشهای آبیاری گیاهان دارویی با استفاده از فناوری های نو نظیر طراحی سیستم آبیاری هوشمند و طراحی نرم افزار امکان سنجی با توجه به شرایط آبی، خاکی و اقلیمی منطقه و شبیه سازی تخمین دوره رشد گیاه دارویی مورد نظر نیز می پردازیم.

چالش های موجود

مذاکره با برخی ارگانهای دولتی نظیر استانداری و سازمان حفاظت از محیط زیست استان سیستان و بلوچستان و برخی ارگانهای خصوصی برای حمایت از طرح، تهیه حسگرها برای سیستم هوشمند آبیاری

اقدامات انجام شده

- ۱- ساخت نمونه اولیه سیستم آبیاری هوشمند
- ۵- برگزاری دو نشست دورهمی با اعضای هیات علمی مجتمع آموزش عالی سراوان در خصوص تعیین نوع گیاهان دارویی برای کشت با توجه به شرایط آبی، خاکی و اقلیمی منطقه و همچنین تعیین تعدادی گیاه دارویی بومی استان و چند نمونه گیاه دارویی که در کشور کاشت نمی شود و وارداتی است.
۶. مذاکره با ده نفر کشاورز برای کشت گیاهان دارویی مد نظر در زمینهای کشاورزی خویش
۷. اطلاع رسانی فراخوان مشارکت اعضای هیئت علمی در فرصت مطالعات ارتباط با صنعت با موضوع " احیای مراتع استان با کشت و بهره برداری از گیاهان دارویی متناسب با شرایط آب و هوای استان "
۸. اطلاع رسانی فراخوان حمایت از پایان نامه های دانشجویی با محوریت تولید و بهره برداری از گیاهان دارویی

برنامه های آینده

۱. برگزاری دوره های آموزشی و وبینار در خصوص معرفی گیاهان دارویی مورد نظر و نحوه کاشت و فواید و مضرات آنها
۲. برگزاری سه ایده شو و رویداد استارت آپی با عناوین (رویداد فناوری نو در کشت و امکان سنجی گیاهان دارویی، رویداد شتاب اینترنت اشیا با محوریت روشهای نوین آبیاری و بهره وری در کشاورزی و رویداد شتاب راهکارهای نوین و خلاقانه در مهندسی مبارزه با آفات گیاهان دارویی بدون استفاده از سموم شیمیایی در اردیبهشت و خرداد سال ۱۴۰۰)
۳. تکمیل فرآیند پیاده سازی نرم افزار امکان سنجی کشت گیاهان دارویی و شبیه سازی دوره رشد گیاهان دارویی مد نظر
۴. کشت گیاهان دارویی مد نظر در زمین های مرکز نوآوری و ارتباط با صنعت مجتمع آموزش عالی سراوان و زمین های کشاورزی سطح شهرستان سراوان

مجتمع آموزش عالی فاطمیه نهاوند

توسعه صنعت و تجاری سازی گیاهان دارویی

اهمیت و ضرورت طرح

استان همدان از گذشته های دور به واسطه داشتن موقعیت جغرافیایی و آب و هوای مناسب یکی از قطب های اصلی گیاهان دارویی در کشور بوده است. همدان در زمینه تولید گشنیز و رازیانه رتبه اول کشور را دارد. چهار شهرستان نهاوند، رزن، ملایر و فامنین اصلی ترین تولیدکنندگان گیاه دارویی در استان همدان هستند. شهرستان نهاوند به عنوان قطب کشاورزی از موقعیت خاصی برای تولید و سرمایه گذاری در گیاهان دارویی برخوردار است و همواره میزبان گونه های گیاهی مفید و گاهی هم نادر از گیاهان دارویی بوده است. شهرستان نهاوند در حال حاضر ۹۰ درصد مجموع محصول گشنیز استان و ۷۰ درصد محصول کل کشور را تولید می کند. در نهاوند به دلیل نبود صنایع تبدیلی، کار استخراج مواد، آنالیز و اسانس گیری از محصول انجام نمی گیرد و به صورت فله و خام به پاکستان صادر می شود. کار فرآوری برای گرفتن عرقیات و اسانس گیری در این کشور انجام می شود که همین مساله سود اصلی را نصیب آنها می کند. در همین راستا طرح حاضر به دنبال بررسی برندسازی گیاهان دارویی به ویژه گشنیز به عنوان نماینده ای از گیاهان دارویی شهرستان نهاوند است تا با ارزیابی شاخص های تاثیرگذار بر برندسازی این گیاه و استفاده از پتانسیل های موجود در این شهرستان، بتواند گامی کوچک در زمینه برندسازی گیاهان دارویی به منظور ارزآوری بیشتر و ایجاد اشتغال بردارد.

اقدامات انجام شده

- ۱- مکاتبه با بنیاد مستضعفان
- ۲- مکاتبه با ستاد اجرایی فرمان امام
- ۳- مکاتبه جهت ایجاد اتاق فکر در استانداری همدان
- ۴- عقد تفاهم نامه با مرکز فنی و حرفه ای استان همدان
- ۵- عقد تفاهم نامه با معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری
- ۶- عقد تفاهم نامه با جهاد کشاورزی و صندوق توسعه روستایی استان همدان

۷- تفاهم نامه مشترک با پارک علم و فناوری و جهاد کشاورزی استان

۸- ایجاد مرکز نوآوری و تجاری سازی گیاهان داروئی

۹- برگزاری کارگاه های کارآفرینی

۱۰- برگزاری مسابقه ایده شو با محوریت گشنیز

۱۱- اقدام جهت برگزاری همایش ملی باعنوان "کاربرد پژوهش های نوین شیمی و کشاورزی در توسعه گیاهان داروئی با محوریت گشنیز"

۱۲- تهیه مقدمات راه اندازی گروه پژوهشی یا پژوهشکده گشنیز و تهیه طرح توجیهی و نقشه عملیاتی

۱۳- اقدامات اولیه جهت معرفی و ورود گشنیز نهاوند به بورس کالای ایران

۱۴- راه اندازی دبیرخانه تجاری سازی گیاهان داروئی برای نظارت بر اجرای نقشه و اصلاح سالانه اقدامات

۱۵- راه اندازی اتاق گشنیز و گیاهان داروئی نهاوند در اداره جهاد کشاورزی استان همدان

۱۶- اخذ موافقت موسسه تحقیقات اصلاح و تهیه نهال و بذر جهت انعقاد تفاهم نامه برای اصلاح گشنیز نهاوند

۱۷- مکاتبه با پژوهشکده گیاهان داروئی و مواد اولیه داروئی دانشگاه شهید بهشتی جهت انعقاد تفاهم نامه

برنامه های آینده

- اقدامات اولیه جهت معرفی و ثبت گشنیز نهاوند به عنوان میراث جهانی
- راه اندازی اتاق گشنیز و گیاهان داروئی نهاوند در وزارت جهاد کشاورزی
- راه اندازی فراکسیون گیاهان داروئی و گشنیز در مجلس شورای اسلامی
- راه اندازی اتاق فکر گیاهان داروئی با همکاری اداره جهاد کشاورزی استان همدان

مرکز فنی و مهندسی بوئین زهرا

شناسایی و توسعه زنجیره ارزشی فعالیت های مرتبط با انگور استان قزوین

اهمیت و ضرورت طرح

بر اساس آمار، حدود ۳۰۰ هزار هکتار از اراضی کشور زیر کشت انگور قرار دارد. در سال ۲۰۱۸، تنها ۰,۲٪ از کل صادرات انگور دنیا (به ارزش ۱۶,۶ میلیون دلار) متعلق به ایران بوده است. نکته قابل تأمل این است که ترکیه با حدود ۴۶۰ هزار هکتار اراضی زیر کشت انگور حدود ۱,۴٪ (به ارزش ۱۲۰,۹ میلیون دلار) از صادرات انگور تازه خوری را به خود اختصاص داده است. بنابراین، پروضح است که ایران از ظرفیت قابل توجهی جهت صادرات انگور تازه خوری برخوردار است و می توان با برنامه ریزی مناسب امکان صادرات انگور را فراهم کرد. استان قزوین به لحاظ تولید انگور، رتبه اول را در کشور به خود اختصاص داده است. سالانه حدود ۲۶۱ هزار تن انگور از باغات شهرستان تاکستان برداشت می گردد که ۷۰ درصد آن به کشمش تبدیل می شود و ۲۷ درصد آن به صورت تازه خوری و ۳ درصد به صورت آبغوره و شیره استفاده می شود. کشمش تولید شده قیمت بسیار پایینی دارد و هر ساله خرید و فروش آن با مشکل مواجه می شود. سال گذشته حدود ۲۰ هزار تن کشمش به دلیل قیمت پایین و مشکلات تعهد ارزی دست باغداران باقی مانده است. علاوه بر این، انگور تازه خوری در مقایسه با کشمش ارزش اقتصادی بسیار بالاتری دارد و سودآوری بیشتری برای باغداران و رونق اقتصادی استان دارد. اما به دلایل متعدد از جمله عدم مقابله مناسب با آفات، تنوع کم ارقام انگور، عدم اصلاح نژادی، استفاده نامناسب از کود و هورمون، عدم بهسازی باغات انگور، بسته بندی نامناسب انگور و عدم انتقال صحیح انگور باعث کاهش صادرات این میوه ارزشمند شده است و سبب شده است ایران علیرغم مساحت بالای زیر کشت انگور فقط ۰,۲ درصد از سهم بازار جهانی را در اختیار داشته باشد. بنابراین با رفع مشکلات در حوزه انگور و افزایش ماندگاری انگور و بهبود بازاریابی آن در بازارهای جهانی و به تبع آن افزایش صادرات میتوان منابع ارزی قابل توجهی را برای استان فراهم نمود.

چالش های موجود

- برقراری ارتباط و برگزاری جلسات با ارگان های دولتی از جمله استانداری، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، سازمان برنامه و بودجه و پارک علم و فناوری و دریافت بودجه جهت انجام طرح
- برگزاری جلسات با سازمان جهاد کشاورزی جهت ارائه دستورالعمل و توجیه نمودن باغداران درخصوص استفاده صحیح از کود، هورمون و سایر مواد مغذی جهت بهبود کیفیت انگور

اقدامات انجام شده

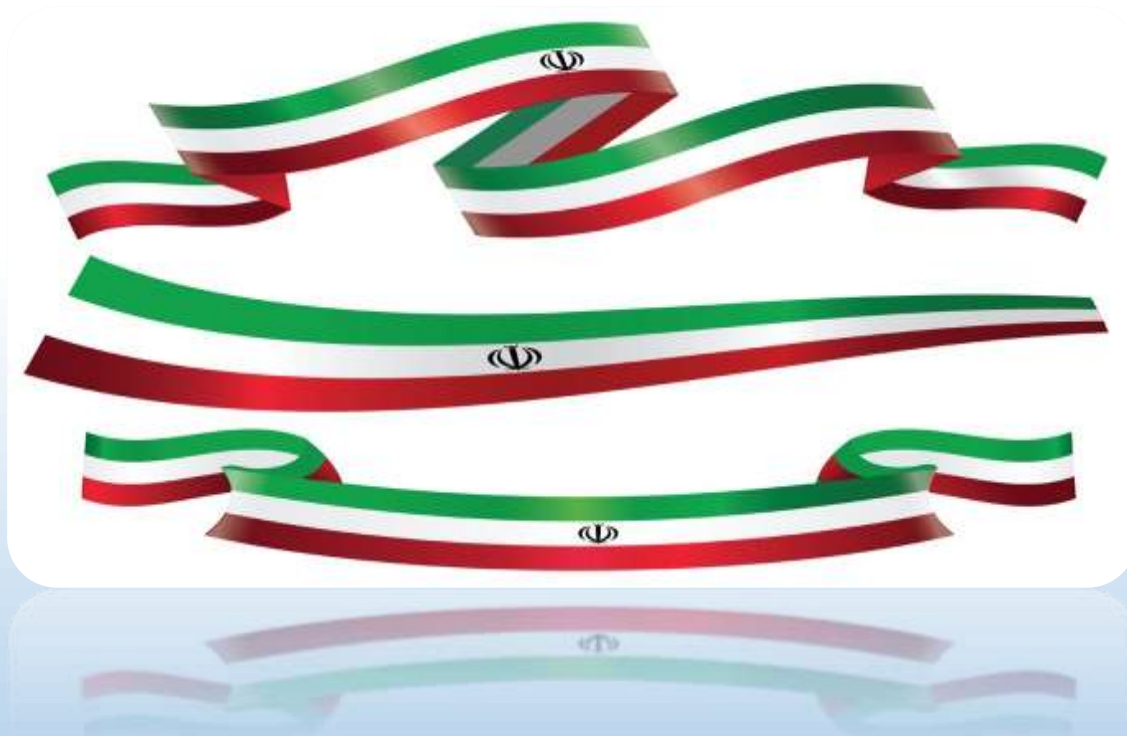
- ارائه سه مقاله و شرکت در کنفرانس در حوزه بسته بندی مواد غذایی و افزایش ماندگاری
- "ارتقا کیفیت بسته بندی با نانو فناوری"، دومین کنفرانس میکرو نانو فناوری دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، شهریور ۹۹
- "بررسی نانوکامپوزیت های پلیمری در بسته بندی های نوین"، همایش بین المللی علوم و فناوری نانو، دانشگاه تهران، آذر ۹۹
- "نانوکامپوزیتهای زیست تخریب پذیر در بسته بندی مواد غذایی"، همایش بین المللی علوم و فناوری نانو، دانشگاه تهران، آذر ۹۹
- تعریف پایان نامه دانشجویی با عنوان " بررسی بسته بندی با اتمسفر اصلاح شده و تاثیر آن بر ماندگاری میوه ها"، دانشجو فاطمه ساوجلاعی
- انجام کارآموزی دانشجویی در شرکت "موج نمای صنعت" فعال در صنعت بسته بندی، دانشجو فاطمه ساوجلاعی
- برگزاری جلسه حضوری با باغداران و سردخانه داران فعال در زمینه انگور جهت آشنایی بیشتر با مشکلات موجود در این صنعت در شهرستان تاکستان، شهریور و مهر ۹۹
- انجام طرح پژوهشی و دریافت نامه حسن انجام کار با موضوع " طراحی بسته بندی و افزایش ماندگاری انگور تازه خوری به مدت ۳۵ روز جهت صادرات"، کارفرما انجمن فرآوری انگور استان قزوین، سرمایه گذار شرکت شهرک های صنعتی استان قزوین، مهر ۹۹
- برگزاری جلسه آنلاین با جهاد کشاورزی شهرستان تاکستان جهت کسب اطلاعات بیشتر در خصوص مشکلات باغداران تاکستان، آبان ۹۹
- ارسال نامه به استانداری استان قزوین، معاونت برنامه و بودجه و معاونت علمی فناوری ریاست جمهوری جهت دریافت حمایت مالی از طرح مزیت استانی، آذر ۹۹
- برگزاری مسابقه دانشجویی در حوزه "طراحی گرافیکی بسته بندی انگور" برای استفاده در پوشش بسته بندی انگور جهت صادرات، دی ۹۹
- برگزاری جلسات آنلاین با شرکت فعال در زمینه بسته بندی با اتمسفر اصلاح شده، جهت امکان سنجی صادرات انگور به کشورهای اروپایی، مهر و آذر ۹۹
- امضا قرارداد طرح پژوهشی با شرکت مانا پاک دانا با عنوان "مقایسه بسته بندی ساده، اتمسفر اصلاح شده مانزی و ترکیه ای بر کیفیت انگور"، اسفند ۹۹
- نشست تخصصی با نماینده شرکتهای صنعتی، دبیر انجمن انگور و نماینده اتاق بازرگانی جهت رفع چالش ها در حوزه انگور، اسفند ۹۹

برنامه های آینده

- انجام فرصت مطالعاتی در خصوص توسعه زنجیر ارزشی انگور
- همکاری با پارک علم و فناوری قزوین در حوزه برگزاری مسابقه ایده فناورانه با محوریت افزایش صادرات انگور
- برگزاری نشست تخصصی جهت جذب سرمایه گذار در ایده های فناورانه
- همکاری با جهاد کشاورزی تاکستان در خصوص برگزاری دوره های آموزشی برای باغداران جهت بهبود کیفیت انگور

در گزارش حاضر به عملکرد دانشگاه‌ها در راستای طرح‌های مزیت استانی در سال ۱۳۹۹ پرداخته شده است. از مهمترین اهداف این طرح عبارتند از:

- همکاری و هم افزایی با دیگر نهادها و سازمان‌های ذیربط در جهت حل مشکلات و بهبود فعالیت‌های اقتصادی و صنعتی
 - هدفمند نمودن فعالیت‌ها و برنامه‌های موجود مانند پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی، فرصت‌های مطالعاتی اعضای هیئت علمی و کارآموزی دانشجویان
 - شکل‌دهی هسته‌های پژوهشی و فناورانه مرتبط با مزیت استانی
 - تجهیز و تکمیل امکانات موجود آزمایشگاهی در راستای مزیت استانی
 - مشارکت در بهبود وضعیت کسب و کار در استان‌های کشور
- در این راستا ۲۸ طرح از ۲۶ دانشگاه و مرکز آموزش عالی کشور براساس توانمندی هر منطقه توسط دانشگاه تعریف و به عنوان محورهای اصلی فعالیت انتخاب گردیدند. امید است با مشارکت همه دانشگاه‌ها شاهد بهبود مستمر وضعیت اجتماعی و اقتصادی استان‌های کشور باشیم.

آدرس : تهران، شهرک قدس، بلوار خوردین، خیابان
هرمزان، نیش خیابان پیروزان جنوبی، وزارت علوم،
تحقیقات و فناوری، دفتر ارتباط با جامعه و صنعت.

صندوق پستی : ۱۴۶۶۵-۱۵۱۳
کد پستی : ۱۴۶۶۶-۶۴۸۹۱
تلفن : ۰۲۱-۸۲۲۳۳۵۵۱
دورنگار : ۰۲۱-۸۲۲۳۳۵۱۷
وب سایت : industry.msrt.ir

معاونت پژوهش و فناوری
دفتر ارتباط با جامعه و صنعت

